SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 86. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 8, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 8-го ТРАВНЯ 1991 Ч. 86. РІК XCVIII.

УНСОЮЗ ПОЧАВ ВИДІЛЮВАТИ ДОПОМОГУ УКРАЇНІ

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу, на своїх звичайних нарадах тут в Головній Канцелярії в суботу, 20-го квітня, почав систематично розглядати просьби на уділення допомоги, які наспіли з України і з поселень в діяспорі, так до УНСоюзу, як і до новоствореного минулорічною Конвенцією Фонду Відродження України — УНС. Розглядаючи поодинокі прохання, Екзекутива дотримуваль Конвенцією і Головним Урядом накреслених рамок — брати до уваги в першій мірі загальні явища і пекучі проблеми в протилежності до індивідуальних випадків.

В нарадах, якими проводила головний предсідник Уляна Дячук, взяли участь: заступник головного предсідника д-р Нестор Олесницький, головний директор для Канади мґр Іван Геврик, заступниця головного предсідника Ґльорія Пашен, головний секретар Володимир Сохан і головний касир Олександер Благітка. Головну Контрольну Комісію репрезентував її голова Василь Пастушок.

Першу частину нарад присвячено звітуванням поодиноких членів Екзекутиви, що їх, за традицією, започаткував головний касир О. Благітка.

Звіт головного касира

В кінці 1990 року всіх приходів було 11,308,673 дол., на 130,755 дол. більше, як попереднього року.

Загальні видатки за 1990 рік були 10,988,374 дол., на 870,000 дол. більші, як попереднього року. Як було звітовано під час попередніх нарад Екзекутивного Комітету УНСоюзу 19-го січня, причиною збільшення видатків були кошти Конвенції УНСоюзу в Балтиморі, в сумі 400,000 дол.

В річному звіті подамо в ширших деталях наші плюси і мінуси в порівнянні з попередніми роками. В загальному наші видатки дорівнюють видаткам попередніх років.

За два місяці 1991 року майно УНСоюзу зросло на суму 254,000 дол. Зріст майна за два місяці попереднього року виносив 188,744 дол. В цьому звітовому році знову можна ствердити, що видатки приблизно дорівнюють видаткам попередніх років. Ми одначе робимо старання, щоб їх зменшити, де тільки можна.

Всім відомо, що кошти медичного забезпечення працівників УНСоюзу постійно зростають і тому шукаємо всяких доріг, щоб їх зменшити, бо вони зараз становлять 40% платні наших працівників.

Продовжуємо старання механізації друку відділових рахунків і секретарських винагород.

О. Благітка дальше мусів виконувати обов'язки головного книговода і приготовив річні звіти, яких вимагають асекураційні уряди в Америці і Канаді. Більшість його часу в перших трьох місяцях 1991 року він старався задоволити закони всіх асекураційних урядів у вимаганому часі.

В цьому звітовому часі ми перейшли фінансові перевірки УНСоюзу, Податкового департаменту Ню Джерзі, Канадського департаменту забезпечення і наше річне СПА (книговедення) будинку і УНСоюзу, приготоване Степаном Качараєм, дипломованим публічним книговодом з Ню Йорку.

Немає зміни щодо винайму порожніх приміщень Будівлі УНСоюзу. За перші три місяці 1991 року не було підписано ні одного контракту в цілому Джерзі Сіті в таких будівлях, як будівля УНС. Лише в нашому будинку підписано два контракти з новими льокаторами на приміщення біля 2,600 квадратних стіп. Агент УНСоюзу дальше робить старання примістити нових льокаторів в Будівлі УНСоюзу і приготовляє пропозицію для таких нових кандидатів на 90,000 квадратних стіп. Але Будівля УНСоюзу має багато конкурентів.

Звіт головного секретаря

У 1990 році приєднали секретарі відділів та організатори 1,601 члена із загальною сумою 9,430,000 дол. забезпечення. Знаменним у звітовому році було те, що число нових членів департаменту молоді (613) було пропорційно значно вище, як у минулих роках, у порівнянні з числом нових членів департаменту дорослих (776). Тільки дев'ять грамот пенсійного забезпечення видала Головна Канцелярія у 1990 році. Сума їх перших вкладок виносила 57,100 дол.

Підсумки втрат членства за повний 1990 рік виказали 803 виплати передчасних грошових зворотів, 1,126 виплат повних сум вивінування за дозрілі грамоти, 1,290 грамот кляс Р-20 та Р-65, за які закінчено платити вкладки та 868 виплат за грамоти померлих членів.

У 1989 році здобув УНСоюз 1,410 нових членів із загальною сумою забезпечення 8,985,000 дол. Знову ж втрати членства мав УНСоюз значно більші у 1989 році, бо було 949 грошових зворотів, 1,289 виплат за дозрілі вивінувальні грамоти, за 1,475 грамот закінчено платити вкладки та 889 членів померло.

УНСоюз закінчив 1990 рік зі станом 41,130 активних членів, які платять вкладки за свої грамоти, та 68,625 усіх членів, що включає грамоти із заплаченими вкладками та грамоти на безплатному продовженні забезпечення. За 1990 рік втратив УНСоюз на чисто в загальному числі членства 1,438 членів, тоді коли в попередньому 1989 році така втрата виносила 1,914 членів.

В перших трьох місяцях 1991 року прибули до УНСоюзу 82 нові члени в січні,

(Закінчення на стор. 5-ій)

Створилася Асоціяція Українських Правників

Київ (УНІАР). — Тут у п'ятницю, 3-го травня, в приміщенні Академії Наук України, відбулася. Установча конференція Асоціяції Українських Правників.

Конференцію відкрив народний депутат України, член опозиційної Народної Ради, юрист-міжнародник Сергій Головатий. Він мав доповідь на тему: „Майбутнє України: від комуністично-совєтської державної диктатури до демократичної держави суспільного компромісу". С. Головатий зазначив, що Україна не є суверенною державою де факто оскільки не має відповідних конституційних гарантій суверенітету. Серед чинників, які зумовили необхідність створення Асоціяції Українських Правників доповідач назвав необхідність об'єднання юристів в умовах неправової і недемократичної держави.

Виступив також адвокат Степана Хмари Юрій Айвазян, який зачитав проєкт звернення Асоціяції Українських Правникві до Голови Верховної Рад України Леоніда Кравчука та голови Верховного Суду Якименка. У зверненні вказано на чисельні порушення закону з боку Верховної Ради та слідства у справі С. Хмари і вимагається його звільнення.

Установча конференція схвалила низку резолюцій. С. Головатого обрали на пост голови асоціяції.

ДОПОВІДЬ Д-РА Я. ТУРКАЛА

Ню Йорк. — Тут у п'ятницю, 10-го травня відбудеться доповідь-лекція д-ра Ярослава К. Туркала п.з. „Візантійська та слов'янська старовина в грецьких монастирях — Афон", ілюстрована прозірками. Імпреза, що її влаштовує Український Літературно-Мистецький Клюб, відбудеться в Домі Українського Визвольного Фронту, 136 Second Ave. Початок о год. 7-ій вечора.

Народна Рада підтримує вимоги страйкарів

Київ (УНІАР). — Депутати з Народної Ради закликали населення України підтримати страйкарів морально і матеріяльно, оскільки вони вже третій місяць продовжують героїчну боротьбу за права трудівників і державну незалеж ність України.

Члени Народної Ради звернулися до представників Руху, політичних партій, творчих спілок і культурних товариств розпочати широкий збір засобів для допомоги страйкуючому Донбасові і пересилати їх до Тернопільської Міської Ради з поміткою „Для страйкарів". Звернення було ухвалене на загальних зборах Народної Ради 5-го травня.

А. і З. Гельбіґ виступлять в Карнеґі Голл

Адріяна і Зеня Гельбіґ

Ню Йорк. — У неділю, 12-го травня, о год. 1:30 по полудні візьмуть участь в репрезентативному концерті молодих мистців тут в малій залі Карнеґі Голл, 154 57-ма вулиця захід, дві визначні учениці УМІ кляси Таїси Богданської: Адріяна і Зеня Гельбіґ.

П'ятичленне жюрі з організації Ліґа учителів музики в Ню Йорку вибрали до програми концерту Рондо Каприччіо Мендельзона, яке виконає Адріяна і Ноктюрн Шопена Б- моль, оп. 9, ч. 1, який відіграє Зеня. Адріяна і Зеня є членками 25-го Відділу УНС.

У Львові відбувся з'їзд вояків УПА

Львів. Тут в актовій залі Політехнічного інституту 27-28-го квітня відбувся Великий збір вояків УПА та членів збройного підпілля, на який прибуло понад 700 учасників. Вони вишикувалися у колону і під звуки духової оркестри та хору під національними та чорно-червоними прапорами вирушили до місця, де має бути споруджений пам'ятник Т. Шевченкові, щоб покласти квіти.

Збір відкрив син генерала Шухевича — Юрій. З вітальним словом та молитвою виступив митрополит УГКЦ Володимир Стернюк. У праці зборів брали участь визначні діячі часів визвольних змагань Петро Дужий, колишній редактор журналу „Ідея і чин", Василь Ворона, командир 5-ої воєнної округи УПА Червонограду, Остап Курінний, який приїхав з Воркути та інші. На зборах було розглянуто статут Всеукраїнського братства УПА та внесено до нього часткові зміни і доповнення, утворено Головну Булаву Братства УПА з відділами, контрольну комісію, скарбницю, суд чести, науковий і культурно-освітній відділи. Головою став хорунжий УПА, багаторічний в'язень совєтських концтаборів Михайло Зеленчук. На Великому зборі було прийнято відозву до віруючих усіх конфесій України. Збір закінчився багатолюдним мітинґом на площі перед Оперним театром. Свою працю Всеукраїнське братство УПА продовжить 11-го травня, коли буде вироблене конкретне комюніке відносно завдань братства.

Будують і реставрують церкви в Україні

Київ. — Як повідомляє київський журнал „Дніпро" — кияни працюють над відновленням в столиці України церкви Богородиці Пирогощої. Після затвердження проєкту і вивчення літературних, графічних та наукових матеріялів і археологічних досліджень розпочнуться конкретні будівельні роботи. Це повинно статися уже в липні цього року.

Знову ж у Пустовітах розпочалося будівництво церкви Іоанна Богослова. З метою, щоб прискорити процес побудови цієї церкви — зацікавлені громадяни щедро сипнули пожертвами. Як теж, щоб допомогти побудові храму запопадливі жителі цього села влаштовують різні імпрези.

Д-Р Н. ПРЕОБРАЖЕНСЬКА В РОЧЕСТЕРІ

Рочестер, Н. Й. — Тут у неділю, 12-го травня під час вечері, влаштованої з нагоди Дня Матері виступить д-р Наталія Преображенська, представниця „Зеленого Світу" в Україні. Імпреза відбудеться в залі української православної автокефальної церкви св. Марії Покровительки, 3176 St. Paul Blvd. і спонзорована Сестрицтвом. Початок о год. 12:30 по полудні. За інформаціями звертатися, телефонуючи на число (716) 266-7801.

ВІДМОВЛЯЮТЬСЯ ПРИПИНИТИ СТРАЙК

Донецьке, Павлоград (УНІАР). — У п'ятницю, 3-го травня, представники страйкових комітетів шахт Південнодонбаська-3, Жовтнева, Петровська, Мостинська та бавовняного комбінату висловили свою незгоду з рішенням Донецького міського страйккому про припинення страйку від 4-го травня і висловили йому недовір'я. На базі страйккому шахти Жовтнева утворено ініціятивний комітет для координації дій підприємств, які вирішили не припиняти страйку. Ухвалено рішення про припинення повноважень міського страйккому та призначення звітно-виборної конференції на 12-го травня.

Страйкарі вимагають негайного звільнення народного депутата України Степана Хмари та інших, ув'язнених разом з ним; втілення декларації про державний суверенітет України; припинення вплат у союзний бюджет; передачі підприємств союзного підпорядкування у власність республіки; забезпечення проходження військової служби на території України; непідписання союзного договору до прийняття конституції суверенної України; запровадження приватної власности на землю; приватизації народного господарства, націоналізації майна КПСС для використання його на ліквідацію наслідків чорнобильської трагедії; індексації зарплатні та непереслідування учасників страйку.

За рішенням реґіонального страйккому, страйк на більшості шахт припинено 4-го травня. Однак за рішенням трудових колективів продовжили страйк шахти Південнодонбаська-3, Жовтнева, Мостинська та бавовняний комбінат. До роботи стали шахтарі об'єднання Укрзахідвугілля.

У Павлограді Дніпропетровської области 3-го травня ініціятивна група у складі представників Об'єднаного страйккому Західного Донбасу, Дніпропетровського та Запорізького крайових організацій Руху, представників Народної та Демократичної Партій України, Партії Демократичного Відродження України, УРП, депутатів демократичних груп Рад різних рівнів ухвалили звернення до трудящих України, у якому констатують, що роз'єднаність робітничого та демократичних рухів перешкоджає досягненню спільних цілей. З метою координації дій запропоновано провести у Павлограді 9-11-го травня конференцію для обговорення таких питань: об'єднання трудящих з метою виходу з-під контролю структур КПСС та офіційних прокомуністичних профспілок;

створення мережі страйкових і робітничих комітетів; згуртування демократичних та робітничих рухів, координація спільних заходів та обопільна підтримка; побудова незалежної демократичної держави України.

У СВІТІ

ВІРМЕНІЯ ХОВАЛА В суботу, 4-го травня, свої жертви, які загинули у міжнаціональній боротьбі між азербайджанцями і вірменами з тією тільки різницею, що азербайджанцям допомагали совєтські війська міністерства внутрішніх справ (чорноберетники), які підтримували азербайджанців танками, панцерними возами і тяжкими скорострілами. Місцеві чинники кажуть, що під час нападу на поселення Геташен і Мартурашен загинуло 36 осіб. В Єревані кажуть, що села знаходились під систематичним обстрілом азербайджанської міліції і парамілітарних груп, а головні шляхи бльокували чорноберетники. Виступаючи в Москві на пресовій конференції після розмови з генеральним секретарем ЦК КПСС і президентом СССР Міхаїлом Ґорбачовим, Лєвон Тер-Петросян заявив, що вірмени неодноразово перестерігали союзний уряд, що зміна статусу-кво в реґіоні може довести до трагічних подій на Закавказзі. Виглядає, кажуть політичні спостерігачі, що Москва була зацікавлена існуванням міжнаціонального конфлікту, бо це дає їй причину вдержувати в цій частині СССР більші військові частини. Похорони вірменів перетворились у свого рода велику релігійно-політичну маніфестацію з антимосковським і антикомуністичним забарвленням.

НІМЕЦЬКІ КОНСЕРВАТИСТИ з баварського Християнського союзу сильно критикують тепер канцлера уряду Гельмута Коля. ХСС, що його на протязі довгих років очолював покійний Франц Йозеф Штравс, вимагає від Коля негайного наведення порядку в країні. Більшість політичних спостерігачів думає, однак, що ХСС сама не зможе розвинути крайової акції проти Коля, але у спілці з іншими його противниками може причинитися до повалення уряду. В цій справі вже помітні деякі ініціятиви на території Баварії. Канцлер Г. Коль поважно затурбований становищем консерватистів, бо він після програних виборів у провінції Райнгард-Пфальц і так не може дати собі ради з критикою поміркованих і лівих.

КОНФЛІКТ МІЖ СЕРБАМИ і хорватами в Юґославії ніколи не досягав такої гостроти, як саме тепер. Починаючи з половини минулого тижня, у заселених сербами районах Хорватії загинуло 15 осіб, але конфлікт продовжується і юґославське аґентство ТАНЮҐ повідомило у понеділок, 6-го травня, що 19 осіб загиуло, а кілька десятків були поранені. Центральний уряд застановляється над висилкою в райони конфлікту більшої кількости федеральних військових частин, щоб не допустити до більшого кровопролиття. Представник Хорватії у Президентській раді Юґославії Стіп Месіч обвинуватив у вбивстві хорватів озброєні групи сербів. Він заявив, що групи проникають з території Сербії і поводяться у відношенні до хорватів, як варвари: жертвам перерізують горла, виколюють очі тощо.

СОВЄТСЬКЕ ПРЕСОВЕ аґентство ТАСС повідомило, що невідомі злочинці напали в суботу, 4-го травня, на совєтського старшину Чеслава Мельника в Латвії. Невідомий подзвонив до помешкання капітана в центрі Риги і коли Мельник відкив двері атентатник вистрілив два рази в груди капітана. Мельника забрали до шпиталю і лікарі ствердили, що рани не є смертельними і вони будуть пробувати врятувати життя старшині способом операції. Місцеві власті думають, що напад був виконаний з політичних причин тому, що якраз Мельник командував „чорними беретниками", які 20-го січня захопили приміщення латишського міністерства внутрішніх справ. Під час цієї операції загинуло тоді шість осіб. Слідство у справі стрілянини ведуть місцева латишська міліція і КҐБ. Інші джерела інформують, що в Литві, а зокрема у Вільнюсі, відбулася цієї ж суботи, 4-го травня, велика 200-тисячна демонстрація литовців, які домагалися прийняття Литви до Організації Об'єднаних Націй.

КРЕМЛЬ ПЕРЕДАВ КОНТРОЛЮ СИБІРСЬКИХ КОПАЛЕНЬ ПІД ЗАРЯД РСФСР

Москва. — Західні пресові агентства і акредитовані в Москві кореспонденти інформують про основні зміни внутрішньої, зокрема економічної політики Кремля у відношенні до дев'ятьох республік, представники яких напередодні пленарних нарад ЦК КПСС 23-го квітня відбули з президентом СССР Міхаїлом Горбачовим майже засекречену нараду і визначили дальшу політику на майбутнє.

Висліди цієї політики вже почали здійснюватись рішенням кремлівського керівництва передати сибірські копальні під заряд Російської федерації, чого зрештою добивалися самі робітники з надією, що це спричиниться до поліпшення їхнього життьового рівня, а рівночасно з тим до підкреслення існування суверенної РСФСР на чолі якої стоїть тепер Боріс Єльцин. Більше того, голова Верховної Ради РСФСР Єльцин поінформував депутатів, що він підписав з Владіміром Крючковим, керівником КҐБ договір про формування окремого відділення КҐБ в Російській Федерації і про розділення функції органів державної безпеки. На становище керівника КҐБ в РСФСР назначили 44-річного генерала Віктора Іваненка, який раніше працював заступником керівника інспекторського управління в апараті В. Крючкова. Прийнято постанову, що Іваненко сповнятиме ці функції КҐБ в Російській Федерації тимчасово.

Коментуючи рішення Кремля про передачу контролі над вугільною і промисловою індустрією в руки республіканських російських чинників, Б. Єльцин заявив, що це може стати першим серйозним кроком на шляху до поліпшення в СССР політичної й економічної кризи. Договір про передачу був підписаний заступником голови Ради Міністрів РСФСР Юрієм Скоковим і заступником голови Ради Міністрів СССР Віталієм Догужєєвим. Було рішено покликати до життя комітет передачі індустрії в руки республіканського уряду. Договір перед бачає передачу копалень в Кузнецькому басейні, Ростовській області і в Комі, АССР.

Б. Єльцин покищо не вияснив, як це все буде виглядати і який розподіл влади буде прийнятий, але натомість він обіцяв копальняним робітникам повну економічну самостійність, включаючи також право на приватизацію копалень, якщо буде така воля профспілки і робітників.

На деяких підприємствах страйк ще триває, але в загальному більшість робітників вже повернулася до праці. ТАСС повідомляє, що копальняні робітники п'яти копалень Кузбассу вже розпочали працю. Страйк у Воркутському басейні також закінчився. Цілий ряд депутатів РСФСР висловили думку, що треба працювати в напрямі перебрання також інших галузей індустрії і природних багатств в руки республіки.

Покищо не відомо, як Кремль поступить у відношенні до України, яка є другою після Російської Федерації республікою і другим найбільшим продуцентом вугілля, залізної руди та інших добрив. Донецький басейн і копальні вугілля в Червонограді у Львівській області правдоподібно продукують більше вугілля, як, Кузнецький басейн. Потреба ставлення вимог і сповнення обіцянок про розподіл влади є тепер на часі, — кажуть політичні спостерігачі. Республіки, на їхню думку, можуть тепер здобути чимало користей і скріпити свою автономію, свій суверенітет.

Президент Дж. Буш приступив до виконання своїх обов'язків

Вашінґтон. — У понеділок вранці, 6-го травня, за згодою лікарів військово-морського шпиталю в Бетесді президент Джордж Буш повернувся в Білий Дім і приступив до виконання своїх обов'язків.

Президент відчув себе погано в суботу увечорі, 4-го травня, під час бігу у Кеймп Дейвиді. Лікарі знайшли у нього серцеву аритмію. До понеділка лікарі не могли вирішити, чи варто вжити електрошок, щоб відновити нормальне биття серця. Врешті було вирішено, що загальний стан Дж. Буша не викликає побоювань і можна обійтися таблетками.

Після прибуття в Білий Дім, лікарі знову обстежили Президента. Як повідомив журналістів особистий лікар Дж. Буша Бертон Лі, серце Президента працює в нормальному ритмі.

„Він почуває себе добре і горить бажанням приступити до праці", — заявив пресовий секретар Білого Дому Марлин Фицвотер.

У понеділок увечорі відбулася запляннована раніше зустріч Президента з колишнім міністром закордонних справ СССР Едуардом Шеварднадзе.

За словами самого Буша, перенесене нездужання ніяк не відіб'ється на режимі праці Президента. Відповідаючи на запитання журналістів перед від'їздом зі шпиталю, Президент сказав, що не має наміру перестати займатися спортом.

В АМЕРИЦІ

З УВАГИ НА ЗАХВОРІННЯ минулої суботи президента ЗСА Джорджа Буша, під час його перебування у Кемп Дейвиді, відпочинковій оселі американських президентів недалеко Вашінґтону, в країні зазубились два явища. Перше — це звичайна людська турбота співробітників, родини, опозиції та цілої країни про здоров'я свого президента, а друге — це питання чи не повинен би президент Дж. Буш у наступних виборах покласти на республіканську листу іншого кандидата на місце віцепрезидента Дена Квейла. Такі питання спорадично виникали час-до-часу, але завжди збувалися досі не захитаним здоров'ям президента. Тепер, коли несподівана небезпека вказала слабу сторінку звичайної людини, в цьому випадку президента Дж. Буша, то республіканці приватно журяться тим, чи не повинен би президент серйозно застановитись над цією внутрішньою політичною проблемою, а демократи почали про це говорити зовсім відкрито.

У ВИДАННІ ДЕПАРТАМЕНТУ оборони „Авіейшен Вік енд Спейс Текнолоджі" з 6-го травня появилася згадка, що повітряна фльота ЗСА створила та випробувала дві величезні бомби тільки за 17 днів у своїх намаганнях знищити сильні підземні бункри, де під час воєнних дій перебував штаб іракського війська разом з президентом Саддамом Гуссейном. Ці дві 4,700-фунтові бомби було скинено на комплекс військових підземних бункрів на північ від Багдаду в останніх тижнях лютого. Одна впала на інший бункер, але друа потрапила в ціль, спричинюючи сильний вибух і, як твердить згадане видання, там загинуло багато старшин штабу.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to: "Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302. Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Перше Травня колись і тепер

Перед Першою світовою війною Перше Травня було гарним, бувало, навіть величавим святом працюючого люду. Оркестри маршували граючи марші, маршуючі люди співали перекладену на різні мови французьку Марсильєзу. Вона була гимном Великої Французької Революції, але ніхто у Франції і поза нею не думав у XIX й на початку XX сторіччя про якусь революцію. Використовувано Перше Травня як день вільний від праці — цілком подібно, як американський День Праці у перший понеділок кожного вересня. Тільки в Америці День Праці став межовим стовпом між літніми феріями і осіннім поворотом до праці в установах і науки у школах, а европейський Першотравневий день був насправді днем відпочинку для працюючих людей.

Жовтнева революція у 1917 році у Москві перекреслила характер Першотравневих маніфестацій, як мирної маніфестації світу праці. День Першого травня у Москві став партійно-державним святом комунізму. Пертійно-державний апарат організував цю параду на Красній площі, а що це була доба воюючого комунізму, опісля короткий період братання зараз після Другої світової війни і довгий період холодної війни, то Кремль використовував Перше травня для показу нових родів зброї: танків, панцерних возів і гармат. Найбільшою декорацією були портрети творців комунізму і їх большевицьких наслідувачів. На початку ери Михаїла Ґорбачова злагіднено той суто військовий характер Першотравневої паради. Коли раніше найчисленнішим членством паради були маршуючі червоноармійці, а робітники і шкільна молодь служили як декорація, то тепер Компартія хвалилася своїм масовим членством. Ґорбачов користувався ще великою популярністю, бо злагіднив режим, привернув свободу пресі і люди прикладали великі надії на блага перебудови. З цієї популярности, не залишилося сліду і в минулому році Перше Травня дало нагоду 100,000-ій масі демонструвати проти Ґорбачова.

Боячися, що цього року це знову повториться — військо і поліція взагалі загородили дорогу до центру Красної площі у Москві. Все ж, зібралося кількасот осіб, але це були головно чорносотенці, які носили транспаранти й вигукували гасла — антисемітські. Не було авантюр, але й не було найменшої пошани до Першого травня.

Большевики — це неперевершені майстри у спартачуванні всього, до чого доторкнуться. Найбагатшу країну збідніють, як зробили це з чорноземною Україною. Споганюють традиції, надають препоганий зміст найкращим словам, як ось перекреслили гарний колишній привіт „товариш". Зробили це теж з робітничим Першотравневим святом, хоча Жовтнева революція ішла під гаслом „Вся влада робітникам і селянам". Тепер уже забулося, що організаторами Першотравневої маніфестації у минулому сторіччі і до Першої світової війни були лідери Соціял-демократичної партії, існуючої в різних народів. Була вона й у нас, соціялісти заповнили центральну Раду, але з марксизмом ті наші соціялісти не мали нічого спільного: це була мода на соціялізм, по суті ліберальна демократія. Забулося вже, що існував Другий Інтернаціонал, в якому гуртувалися ці соціял-демократи й галицька Українська Соціял-радикальна Партія". Після розколу в Російській Соціял-демократичній партії на „меншевиків" і „большевиків" — ці останні заснували були Третій Інтернаціонал, зберіганий ще тільки в СССР, у суходільному Китаї, у Північній Кореї, Північному В'єтнамі й на Кубі. У Китаї і на Кубі зберігається силою зброї панівної кліки, — скрізь деінде тріщить, як тріщить в Советському Союзі, зберіганий Ґорбачовим. У Советському Союзі зникла селянська верства, а на робітничу верству світ — і в ньому особливо ми, українці, покладаємо надію, що масовими страйками доведе до формального й фактичного упадку комунізму.

ПРЕДСТАВНИК АСОЦІЯЦІЇ ізраїльтян в Арґентині повідомив кореспондентам, що група невідомих злочинців-антисемітів знищила і збезчестила жидівський цвинтар в містечку Берасатеґі, віддаленого 35 кілометрів від Буенос Айресу. Згідно із свідченням місцевої поліції злочинці знищили 110 гробів, шукаючи за золотом, зокрема золотими обручками, прикрасами та іншими речами, які вони могли б продати. Президент Арґентини Карльос Ненєм гостро засудив цей варварський акт злочинства і доручив поліції та прокуратурі перевести докладне слідство і відшукати злочинців.

Юліян Мовчан

ПОДІБНІСТЬ ТРАГІЧНОЇ ДОЛІ КУРДСЬКОГО ТА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДІВ

II.

Але пропозиція щодо зміни конституції Іраку була відхилена і війна між Іраком та курдами знову вибухла. Аби не допустити до поразки Барзані (курдів) і тим самим зміцненню Іраку, Іран вирішив подати допомогу Барзані. Так було до 1975 року, коли шах Ірану та Саддам Гуссейн в Альжирі підписали угоду, згідно якої за те, що Іран припинить допомогу іракським курдам, Ірак погоджується на те, що Іран може користуватися водним шляхом Шат-ал-Араб.

Ця війна — безглузда війна між Іраном та Іраком, над деталями якої не будемо тут зупинятися, таки тривала від 1980 до 1988 року. За те, що курди під час цієї війни допомагали Іранові, Саддам Гуссейн вирішив їм жорстоко помститися. Він не тільки розпочав їх знищувати різного роду зброєю та отруйними газами, але також примусово вислав 100,000 курдів на пустинні землі півдня Іраку аби вони там бідували та завчасно через матеріяльні злидні повмирали.

Війна ЗСА та їхньої коаліції в цьому році проти Іраку, чи як президент Буш часто підкреслював — проти диктатора Саддама Гуссейна, знову викликали сподівання в курдів на визволення з неволі. І хоч Уряд ЗСА ніде не зазначав, що після перемоги над Саддамом Гуссейном курди здобудуть свою давноочікувану волю і незалежність, проте було зрозумілим, що чим більше буде ослаблений мілітарний режим Гуссейна, тим в меншій мірі він зможе тримати під своїм чоботом курдів. І так воно і сталося. Коли завдяки могутнім ударам військ коаліції ООН окупаційні сили Іраку почали все більше ослабати, одночасно з цим курди все в більшій мірі почали прибирати в свої руки контроль влади на місцях свого поселення. Залишалося ще лише офіційно проголосити свою незалежність. На жаль, сталося інакше.

Коли Кувайт було звільнено з-під окупації Іраку, адміністрація Буша проголосила, що на цьому роля військ ЗСА та коаліції в Іраку закінчується. Щодо Саддама Гуссейна та недобитих його військ в Іраку, то це, мовляв, внутрішня справа самого Іраку, і тому хай само населення Іраку вирішить як там полагодити справу з курдами. Саддам Гуссейн і т. д. Мовляв, це його громадянська, внутрішня війна і тому Америка не буде втручатися до внутрішніх справ іншої країни. На перший погляд, нібито все „на місці", є так, як „має бути"... Але чи дійсно воно є так?

Переконавшись, що небо Іраку вже знову стало вільним від американських бомбовиків диктатор Іраку, зібравши решту своїх недобитих військ — включно з літаками та гелікоптерами — негайно виступив з брутальною і неперебірливою війною проти фактично безборонних курдів на півночі, які з великою радістю і захопленням розпочали самостійно розбудовувати своє життя на звільненій від окупанта землі. На жаль, сили були нерівні. Курди залишившись майже без зброї і не маючи ні від кого жодної підтримки, не могли протистояти до зубів озброєним військам Саддама Гуссейна. Багато їх — в тому числі дітей, було забито або покалічено, а ті, що залишилися живими і могли ще рухатися, масово почали тікати на північ і на схід аби тільки врятувати своє життя. Розпочалася нова трагедія курдів, яку на цей раз кожен з нас кожного дня міг бачити на телевізійних екранах.

Одночасно громадська опінія світу на цей раз вже не залишилася байдужою до трагедії в Іраку. Як так спокійно можна спостерігати знущання і знищення невинного народу? Та же хто інший, як не Організація Об'єднаних Націй повинна мати своїм першорядним обов'язком стояти в обороні покривдженого народу.

І ось, через пару днів довідуємося, що під тиском світової громадської опінії президент Буш дав наказ своїм військам у Перському заливі збивати кожен іракський літак або гелікоптер, який появиться в північному Іраку поза лінією або межею, за якою живуть люди. Одночасно з цим він розпорядився подати певну матеріяльну допомогу для десятків чи може й сотень тисяч біженців, які в холоді і голоді тікають куди-попало аби врятувати своє і своїх дітей життя...

На жаль, наказ президента прийшов запізно... Земля курдів та її мешканці вже знову були брутально окуповані жорстоким наїздником. Мимоволі виникає питання, — чому президент Буш не заборонив Саддамові вживати гелікоптери пару тижнів раніше? Тому, що це не було б втручанням до громадянської війни або внутрішніх справ Іраку, як він це намагається виправдати?

„Ballony", як кажуть в Америці. Згідно з словником Вебстера громадянська війна — це війна між частинами населення цієї самої нації. Щодо Іраку, то курди та іракці не належать до цієї самої нації, бо це є

(Закінчення на стор. 3)

З листів до редакції журналу „Дніпро"

Крим. — До редакції журналу „Дніпро" написав постійний його читач М. Бучинський, як і член Симферопілського міського товариства ім. Т. Г. Шевченка.

М. Бучинський пояснює, що їхнє товариство існує вже більше року. Пише він теж, що вони вже зробили деякі кроки у справі українського відродження на теренах Криму. Впорядкували могилу видатного українського художника-баталіста Самокиша, як теж працюють у підготові до святкування 120-ої річниці з дня народження Лесі Українки.

А відтак у листі М. Бучинський скаржиться: „На превеликий жаль, перші спроби створити україномовний клас зустріли величезний спротив з боку місцевої влади. Не маємо й досі постійного приміщення. Завдяки тутешній пресі місцевий обиватель отримує спотворену інформацію про події в Україні. Власного ж друкованого органу не маємо. Хочемо, щоб на сторінках вашого часопису публікувалося більше інформації про Крим".

Як бачимо, то ще не в усіх частинах України пощастило її громадянам включитися у повний ритм життя відродження України, бо натрапляють вони на перешкоди з боку советської місцевої влади.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

„Чи потрібні Львову нові церкви"?

Як повідомила ваша газета з 27-го квітня 1991 року „Патріярхи УАПЦ і УКЦ відвідують міста України", кард. Любачівський освятив хрест на площі Данила Галицького під будову нової церкви. З ідейного боку вістка втішаюча. Для насиченого роздутими вістками відродженої Церкви читача — такий момент є самоствердженням української присутности у Львові. Але будьмо позитивістами й приведім об'єктивні закони логіки, економіки, чи ще чогось.

Площа Данила — це великий майдан у самому центрі Львова. Саму площу можна б прекрасно оформити з пам'ятником основникові міста й іншим діячам того часу, щось на зразок Ляфаєт скверу у Вашінґтоні. Адже відродження пам'яті — це не лише будування церков, але також пам'ятників визначним особистостям, бібліотек, діярам тощо.

А разом з тим у тому ж центрі міста находиться чимало колишніх польських костьолів, які можна б легко переробити на церкви УКЦ, УАПЦ і УПЦ. Про останню чомусь мало говориться, хоч в часі договорів наша сторона святочно обіцяла взяти і їх запити під увагу.

Отож, в колишньому Домініканському костьолі (пл. Ставропігії) міститься музей релігії і атеїзму. На площі Возз'єднання є величезна споруда колишнього Бернардинського монастиря, у якому находяться тепер державні організації. На вулиці Театральній — споруда Єзуїтського монастиря, де можна б прекрасно розмістити богословські семінарії будь-якого віровизнання.

А крім того у Львові безчинно стоять ще інші культурні споруди польського нашестя на наші землі: костьоли Кармелітів і Св. Духа — (вулиця Радянська), Магдалини (вулиця Миру), Софії (вулиця І. Франка). А крім того ще такі: Івана Хрестителя, Мартина, Казимира, Войцєха, Лазаря. Їх або переробити на якісь громадські установи, або навіть розібрати. Так робили наші сусіди й інші народи. Так роблять теж і в Америці.

Не треба бути великим магіком щоб не передбачити, що польське населення Львова (яких 20,000) буде вимагати звороту тих будов. Не сидітиме безчинно й польське консульство у Львові. Чи передадуть наші ліберали ці будови? Судячи по параметрах нашої історичної наївности і незахищености, вони не знаходитимуть арґументів проти. Хіба, що трапиться якась тямуща індивідуальність.

Д-р Омелян Бей,
Шіппенсбурґ, Па.

АМЕРИКАНСЬКІ, БРИТАНСЬКІ, французькі і голландські військові частини, які перебувають у північній частині Іраку і охороняють курдських втікачів, поширили на наказ головного командування альянтських військ зону на 80 кілометрів на якій будуватимуть додаткові табори, шпиталі і магазини для прийняття нових втікачів, які прибувають з гір і навіть повертаються з Туреччини. Очевидно, поширенням зони не були задоволені іракські вояки, які покинули невтральний терен тільки під тиском альянтів і, правдоподібно, на наказ свого військового командування. Альянтські війська, зайнявши стратегічні становища, були готові усунути іракців силою, але коли вони рано перевірювали терен, іракських вояків вже не було. Це, однак, не значить, що Саддам Гуссейн, диктатор Іраку, не домагатиметься по якомусь часі віддачі території Тепер покищо він і його уряд працює в напрямі замирення з курдами, щоб склонити їх до повороту до Іраку.

Роман С. Голіят

Р. ПАЙПС ПРО СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ І ПОЛІТИКУ АМЕРИКИ

Richard Pipes, „The Soviet Union Adrift", Foreign Affairs", No. 1, 1991.

Ричард Пайпс, професор історії у Гарвардському університеті, автор праці про „Російську революцію", колишній директор Ради у справах крайової безпеки ЗСА в роках 1981-1982, у повищій обширній статті висловлює думки, щодо подій у Совєтському Союзі й закордонну політику Америки в стосунках з СССР.

Холодна війна скінчилася. Наближається XXI сторіччя, в якому міжнародне положення, набирає нової і якоїсь неясної форми. Тиск знизу, у формі етнічних сепаратизмів, партизанські рухи, релігійний фундаменталізм і тероризм, позбавляють правові уряди, їхнього традиційного авторитету. У цьому ж самому часі, з'являються понаднаціональні групи, які ставлять обмеження діяльности суверенности. Вплив капіталу ігнорує національні кордони. Це саме діється з рухом населення, яке перейшло ці рамки, які переживалося в часі великої міґрації в старовині.

Провідники совєтської імперії, прийшли до переконання, що справи мусять змінитися, але, вони не мають програми. Совєтський провід, скоро навчився, що він успадкував спорохнявілу будівлю, в якій, ніяку частину не можна направити, щоб водночас не пошкодити іншої. Автор каже, що створено силою, можна втримати силою.

На протязі шостирічного урядування Ґорбачова й його перебудови, допровадило людей СССР до своєрідної збірної депресії. Тяжко знайти в реґіонах людину, яка б не боялася майбутньости.

Вашінґтон уважає, що Ґорбачова треба за всяку ціну підтримувати, бо всяка інша зміна гірша. Це може бути так, або ні, — каже Пайпс. Перепис населення з 1990 року вказує, що 14 відсотків громадян перестали вірити Комуністичній партії. У цьому ж часі, за останніх вісім місяців, 700,000 осіб, залишили Комуністичну партію, віддаючи партійні квитки.

Ґорбачов початково старався запровадити зміни, при допомозі партійного апарату, але партійна номенклятура, головно старші „бльокують перебудову" Ґорбачова, боячись втратити свої привілеї. Молодше покоління займає нижчі позиції.

Незмінним фактором у закордонній політиці ЗСА від 1917 року є це, що інтереси Америки служать найкраще у збереженні територіяльної цілости Совєтського Союзу. В той час, як заохочувано до розчленування імперій Заходу, — Вашінґтон, підтримує неподільність Російської імперії, відмовляючись визнати, самостійницькі стремління неросійських народів СССР. Ця політика застосовується з такою послідовністю, що Вашінґтон, зіґнорував декляраці незалежности з 1990 року трьох Балтійських республік, не зважаючи на це, що Америка ніколи не визнала їхньої насильної інкорпорації до СССР, уважаючи їх, як де юре незалежними.

Ця політика підтримки для своєї територіяльної цілости, базується на двох побоюваннях: страх, що дестабілізація і реґіональні конфлікти в наслідок розвалу імперії, приведуть до балканізації Східньої Европи й більшої частини Азії, що особливо грізне вдобі нуклеарної зброї, як також, що вислід співчуття для національних амбіцій совєтських меншин, відчужить „великоросів", найбільшої і найважливішої групи Совєтського Союзу.

На відміну загальному переконанню у Вашінґтоні, велике число „великоросів", схильні віддати незалежність іншим республікам. Цю толеранцію сепаратизму можна пояснити, що Російська Федеративна Совєтська Соціялістична Республіка, в якої — половина населення СССР і в своєму розрахунку має 70 відс. індустріяльної продукції і 80 відс. експорту, буде багато кращою, коли стане самостійна.

Пайпс звертає увагу, що Комуністична партія нараховує 17 мільйонів членів. В армії 75 відс. офіцерів — партійні, усі генерали також партійні. Партія продовжує назначувати командирів збройних сил. Демократичні партії, які в своїх рядах не переходять 100,000 членства, не справляють великого враження.

Перебудова ленінсько-сталінської системи не вдалася: вона доказала, що гнилої будови направляти не можна. Система вся демонтована, яку ще не замінено. Шість років володіння Ґорбачова було деструктивним і допровадило країну до анархії.

Пайпс закінчує свою статтю вказівкою, що Америка й її союзники, не можуть собі дозволити дивитися на східного велетня, як на одну з маловажливих справ їхньої закордонної політики. Ми могли виграти, — каже Пайпс, холодну війну, але її наслідки, будуть з нами довший час. Це забере десятки років, щоб подолати духове і матеріяльне знищення, яке заподіяв комунізм Совєтському Союзові і його народам. Саме тому, — пише автор, — ми не сміємо спочити на лаврах: світ вступив у нову добу нестійкости, з якої також не втекти Совєтському Союзові.

Любов Коленська

„У ЧОРНІЙ СТУЖІ СЕРЦЕ УКРАЇНИ, А ТИ ШУКАЙ — ЧЕРВОНУ ТІНЬ КАЛИНИ..."

II.

Бували вони з Василем, — пише М. Коцюбинська, — і у філармонії і на виставах у театрі, і читав він їй переклади з Ґарсії Льорки та інші. А раз подарував він їй — „аркушик, який щасливо перетривав роки й випробування в затишку старого записника і який я знайшла вже після смерти Василя. Записані тут вісім віршованих мініатюр всі датовані 71-им роком. І за часом написання і стилістикою (терпка іронія, оголене відчуття абсурдів, сюрреалістичне зміщення плянів тощо (вони примикають до циклу 'Веселий цвинтар' ".

А тоді прийшов арешт В. Стуса, він зовсім не був неочікуваний. „Весь 72-ий рік жили вістками звідти. Дуже тривожно було за Василя, знаючи його відкритість, повну нездатність до житейської дипломатії і готовість до самоспалення. З-за ґратів долинали якісь чутки, здогади. Так, випадково довідалися, що його було відправлено на психіятричну експертизу — це посилювало тривогу..."

Коли Стуса після суду відправили до Мордовії М. Коцюбинська часто до нього писала. Та не всі її листи доходили до нього. Ось один з них в день народження М. Коцюбинської, сповнений дружніх почуттів: „На день свого народження пильнуй, чи не прихилиться до Тебе небо. Якщо прихилиться, то знай: Господь почув мої молитви".

Стусові листи свідчили, — пише М. Коцюбинська, про те що почувався він самотнім дуже, головне не залишали його жити самому, а лиш в гуртожитку: „Ні хвилини на самоті з собою, постійна загроза провокації, постійний острах за свої рукописи, книги, — в такій напрузі жив. Не дали душі хоч трохи 'розпросторитися', не дали. 'І не відтерп і не розмерзся. Ні' — так починається один із колимських віршів Стуса". Коцюбинська говорить, що до Стуса „писали листи з усього світу. Це було його розрадою". І, звичайно, приїзди рідних — ті острівці життя в морі 'смертеіснування', — із гіркістю стверджує М. Коцюбинська.

Плили, надходили до неї Стусові листи за листами — і в них увесь отой страдальний поетовий шлях, людини, що ніколи перед большевицького владою не зігнула спини. Спочатку він „працював учнем прохідника підземної дільниці. Робота важка — на легку не йшов". А далі М. Коцюбинська висловлює своє здивування: „Як він такий ослаблений і фізично і психічно, із хворим серцем, із третиною шлунка, яка залишалась йому після операції в Ленінградській спецлікарні — зміг витримати таке наватаження".

Почувши, що його батько вмирає, Стус виміг голодівкою відпустку зі заслання в Донецьк, щоб з ним попрощатися. Там і зустрінула його М. Коцюбинська: „Я бачилася з ним у той приїзд, в його рідній хаті на околиці Донецька десь через день після похорону батька. Біла присадкувата хатина, вузьке подвір'я, і невеликий садок, стіл під деревом і ми навколо столу — 'це ви, ви мої найдорожчі люди...'. Щемке щастя від зустрічі. Василь — небагатослівний, дуже чоловічий, без скарг і нарікань. Стриманий. Біль, турбота — не про себе, а про спільне, що нас гнітило. Про те ж і розмова...".

До Донецького аеропорту Стус супроводив М. Коцюбинську в дорогу додому. Мовчали. Знали, що за ними стежать, надслухують. Він ще на кілька днів залишився з родиною. Зі заслання Стус написав до неї слова, що не забуваються: „Найшляхетніші — йдуть під ніж. Виживають — недолюди. В тому світі — той сам ніж, але — сповільненого різання. Знаєш, Михасю, моя туга стала гранітною кручею — і я встоявся на ній, мов на рідному суходолі. Марність життя, така, здається, очевидна, вдається до хитрощів дешевих — і тоді чогось чекаєш. Майже — аби чекати. Перехиляється з себе в... Так, як до занедбаної криниці зазираєш". А пізніше: „Не сердься, що я не пишу, не хочу труїти Тебе — своєю тугою".

Відтак звільнили Стуса і він, був вісім місяців, — як згадує, М. Коцюбинська, — „на так званій волі, або точніше, за зеківською термінологією, у 'великій зоні' на відміну від табірної 'малої' зони до свого другого арешту". **Працював він там у ливарні, а пізніше, тому, що не міг подолати цієї важкої праці, влаштувався на взуттєву** фабрику. Найтяжче Стусові було зустрічати колеґ, що вітаючись з ним оглядалися поза себе, чи цього хтось не бачить. Адже він інакший від них був. Наражуючи себе, намагався захищати В. Овсієнка, М. Горбаля, Ю. Литвина. Як каже про нього М. Коцюбинська: „Кидався незахищеними грудьми на амбразуру, готовий прийняти на себе вогонь".

Вдруге Стуса арештували 14-го травня 1980 року. Під час судового процесу він жадних свідчень на давав. Тоді Михайлина Коцюбинська, як свідок, подала таку Стусову характеристику судді: „Я говорила про нього як про людину високого сумління, людину честі і ідеї, яких так мало стрічається в житті і яких треба плекати і оберігати, а не судити. Подякувала долі за те, що судилося мені таку людину пізнати, сказала, що намагаюся на нього рівнятися".

І знову заслали Стуса, звідкіля він уже не повернувся. А в пам'яті Коцюбинської залишився образ Стуса — „блідого напруженого, із стиснутими кулаками — один проти всіх... Більше я його не бачила".

І Коцюбинська — дослідник і популяризатор Стусової творчости — так його характеризує: „Як людина він був для мене завжди втіленням поета. Поетом у житті — у способі думання й почування, у своїх реакціях, екстазах і емоційних збуреннях, але якось відокремлено від конкретної матерії його віршів". А там, закінчуючи свою мисль, М. Коцюбинська каже: „Адже без якоїсь — хай мінімальної, позірної — адаптації до тих умов, без філософського відсторонення від них годі було вижити. Натомість — вічний бій за свої людські права, за свою людську гідність, вічне самоспалення. Щоб вижити, катастрофічно бракувало кисню..." Про це і пише Стус у його вірші п.з. „Наді мною синє віко неба...": „вже остання лопнула струна, вкрай напнута сподіванням. Досить".

І ще, і ще нанизує думки за думками М. Коцюбинська: „І мовби на зміну живому спілкуванню з людиною увійшла в моє життя як закономірне й щасливе продовження такого спілкування — його поезія. Ввійшла органічно, як дихання. І бринять у мені його слова — здається, вони мої, вони дрімали десь у глибинах мого єства, і Василева поезія їх просто збудила — як життєве motto".

(Закінчення на стор. 5-ій)

Зустріч з Петром Марусиком

Старанням Відділу УСГ у Вінніпеґу, 10-го березня в залі УНО відбулася громадська зустріч з Петром Марусиком.

Зустріч відкрив мґр І. Геврик, голова відділу УСГ у Вінніпеґу. Він привітав гостя і присутніх та попросив Ю. Гвоздулича представити гостя. За освітою, зазначив він, Марусик — філолог і педагог, однак позбавлений права викладати в школах через своє політичне минуле в'язня сумління. Він депутат і голова УРПартії Івано-Франківської області та голова Т-ва розвитку малих підприємств. Був репресований, має письменницькі здібності.

П. Марусик почав свій виклад привітом від України, від Руху і УРПартії.

В своїй доповіді він накреслив загальний огляд сучасної України під трьома аспектами: політичним, економічним і екологічним.

Під політичним оглядом, з перебудовою Горбачова Україна пройшла деякий шлях демократизації. Процес демократизації почався з Гельсінкської Групи, пізніше УГСпілки, ще з 1981 р., завдяки дисидентам М. Гориневі і В. Чорноволові, відновлено публікацію „Українського Вісника". Згодом постали Т-во Української Мови, Народний Рух України за перебудову та ін. Опісля пройшли вибори до Верховної Ради, парляменту України, з вислідом — 239 депутатів від партократів з Демократичним блоком в опозиції. 16 липня 1990 року Верховна Рада України ухвалила Декларацію про суверенітет України та провела закон про удержавлення української мови. Після цього почався наступ партократії. Студенти оголосили голодівку і домоглися відходу з посту прем'єр-міністра Масола. В результаті наступу партократів прийшла провокація з арештом депутата С. Хмари, який чекає суду. 17 квітня ц. р. Рух набрав широких розмірів. На з'їзді УГСпілка перетворилася в Українську республіканську партію. УРП була зареєстрована 5 листопада 1990 р. як правна особа з своїм статусом. Орган УРП Івано-Франківської області є часопис „За незалежність". Виникли також інші партії як: Українська християнська партія, УСелянська партія, УНП, — всіх коло 15 і всі вони визнають принцип незалежності України. Відстає південна частина і Лівобережжя, де позначається русифікація.

Економіка України переходить місцями в хаос. Буває не раз і саботаж провокаторів, щоб продовольчі товари не діставали до простого народу. Так у Західних областях було відкрито в лісах рибні консерви й інші продукти та спалені одяги, в той час, коли в магазинах порожні прилавки. У війську поза Україною тривають знущання над українськими вояками, вони йдуть в дезертири, а їхні матері роблять старання, щоб їхні сини служили в Україні.

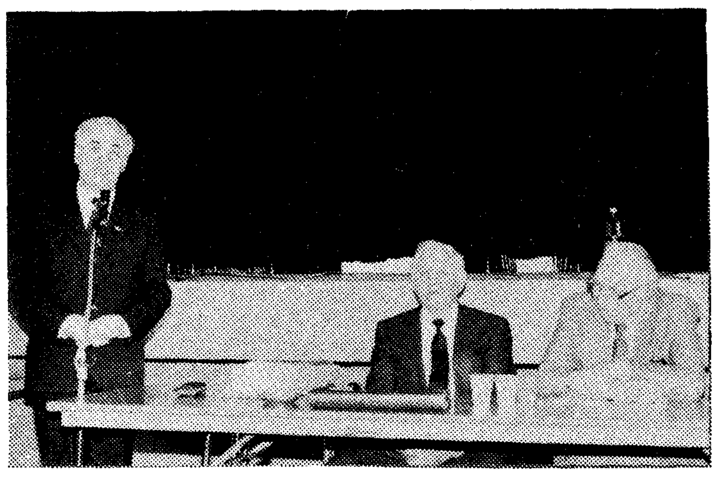
Є деякі намагання творити спільні підприємства, але це тільки початки.

Територія України становить 2,7 % території СССР. Населення України 18% населення СССР. Україна виробляє понад 20% загальної продукції СССР, 25% вугілля, 20% пшениці, 37% сталі, 25% картоплі, 45% чавуну, 25% молока, 50% залізної руди, 25% м'яса, 40% прокату чорних металів, 50% соняшника, 60% цукрових буряків, 33% овочів і 78% марганцевої руди. В Україні під управою українського уряду залишається тільки 5% промисловости. 95% промисловости підпорядкована СССР. В грошах це становить приблизно 50 більйонів карбованців, з яких лише 12% залишається українському народові. Цікаво те, що центральні відомства беруть з УССР прибутку на сто більйонів, а з РСФСР, що набагато більша за Україну, лише 70 більйонів карбованців. Через Україну проходять різні проводи на Захід, але Україні за це не залишається ні копійки. Тільки усамостійнення держави може зберегти її від грабунку і її колоніяльної експлуатації.

Екологія України є в катастрофічному стані. В Україні понад тисячу комбінатів СССР, 13 блоків АЕСтанції. Чорнобильська аварія спричинила катастрофічні наслідки, зникло понад сотні видів фавни і понад 200 видів рослинности. Бурштинська ГЕС не має споруд очищення. Цей комбінат виділяє 350 тонн забруднення на добу. Вишні вже не родять, огірки не ростуть, овочів нема, сади гинуть. Калуський калійний комбінат та комбінат синтетичного волокна біля Івано-Франківська занечищують до невпізнання довкілля. Україна займає перше місце в світі по забрудненню. Щороку Україна втрачає тисячі гектарів родючих земель. Пекучим є питання виконання господарників. Допомогу з-за кордону треба врегулювати, створивши комітет з Руху і діяспори.

Після доповіді відбулася дискусія-запитання. Брали участь: Щербань, Гнатів, Круцько, Данилюк, Добрянський та інші. П. Данилюк подякував гостеві.

Д. Яр.

Виступає Петро Марусик. Сидять мґр І. Геврик (зліва) та Ю. Гвоздулич.

УКРАЇНА ПРОБУДЖУЄТЬСЯ! ДОПОМОЖІТЬ ЇЙ ВКЛАДОМ ВАШОЇ ДИВІДЕНДИ У ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

УНС ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ

Помер піонер американської України

Залишила цей світ людина, що приїхала до Америки юнаком, а відійшла 88-літнім заслуженим громадським діячем! Миколи Новака — хто його не знав, він усюди залишив свій слід.

Син рогатинської землі, він зробив усе, що плянував, бо був піонером, майстром на всі руки. Був замолодим, щоб бути січовим стрільцем, але здобув свого 16-літнім: „поволікся", як сам і сусіди казали, з відступаючою галицькою армією і взяв участь в чортківській офензиві УГА.

Задумав їхати до Америки, бо такий мав сон (як Лютер Кінг) і через Канаду без квоти потрапив до землі Вашінґтона. В часі, коли полк. Євген Коновалець шукав помочі в Америці, мобілізував запілля воюючої України, Новак зголосився „слухняно" і витримав до кінця. Всюди, де бував Новак, — лишив сліди як доказ, що української нації були і є в Америці.

Працював в Ню Йорку і як всі емігранти до ЗСА, мав клопоти в час безробіття в 1928 році. Шукав друзів і помічників праці для відродження України.

На сході Америки знайшов вдячний терен праці, був членом Організації Державного Відродження України — 10-го і 11-го Відділів ОДВУ. Оба Відділи мали 500 членів. Микола Новак був непосидющим, завжди шукав приятелів, зв'язків зі своїми і чужими.

Активістів в Америці класифікують на тих, що говорять, і тих, що роблять. Новак належав до останніх. З товаришами ОДВУ він творив Бойовий фонд ОУН, який досяг 40 тисяч — велика це сума на тодішній час. В 1934 році ОДВУ, завдяки секретареві Центральної Управи ОДВУ і Новака постала авіяційна школа і літаки „Націоналіст" і „Україна". Новак любив сцену, уніформи, збирав акторів, які створили фільми „Маруся" і „Наталка Полтавка".

На жаль, між тими, що говорять, і тими, що роблять, прийшло до непорозумінь, а Новак шукав місця, щоб вибратися зі сварливого Ню Йорку і виїхав до Лос Анджелесу, Каліфорнія. Хата Новаків була на послугах громади, доки Новак не зібрав людей, щоб створити Український Культурний Осередок, купити для нього Народний Дім (УНСоюз дав позичку).

186-ліття міста Лос Анджелесу українська громада зорганізувала виступ і люди дивувалися, де взялося так багато українців.

Покійний вмів вийти з кожної ситуації переможно, маніфестація з приводу голоду в Україні 1932—1933 рр. з участю козаків на конях — це його заслуга, бо лідер громади мусить мати пляни і давати дороговказ, а не лише проводити зборами.

Миколу Новака поховали і „Вічная пам'ять" заспівали, бо це для традиції. Але люди помруть, а ті, що прийдуть на зміну, забудуть, що був такий. Новак видав своїм коштом 600-сторінкову книжку „На сторожі України". Редактор і впорядник книжки проф. д-р Іван Овечко написав, що книжка та — це жива історія українського патріотизму для інформацій майбутніх поколінь.

Деякі критики спогадів наших людей, які рідко появляються, кажуть, що спогади — не на часі. Якби їх слухали, не було б Історії України!

Як уже раніше інформовано, замість квітів на могилу родина просить складати пожертви на Товариство Допомоги Україні.

Степан Куропась

У Вашінґтоні відбудеться мистецька виставка І. Сочинської

І. Сочинська на тлі своєї праці.

Мисткиня Ілона Сочинська добре відома українській публіці із своїх індивідуальних виставок в Українському Інституті Америки в Ню Йорку і в Українському Інституті Модерного Мистецтва в Чикаґо, але також її ім'я та її творчість записалися на численних американських виставках та у мистецьких галеріях. Останньо її пастелю „дикі тюльпани" вибрано на виставку Товариства мистців-пастелістів у Балтиморі в березні.

Про її оригінальну творчість писали такі знавці українського мистецтва як Святослав Гординський у статті в журналі „Нотатки з мистецтва" і д-р Ярослав Лешко в „Українському Тижневику", підкреслюючи, що вона зуміла крізь усі напрями нового мистецтва знайти свій власний стиль і свою власну візію.

Тепер І. Сочинська саме підготовляється до черговоі індивідуальної виставки, яка відбудеться за ініціятивою керівника імпрез відомої із своєї діяльности Вашінґтонської групи Лариси Чопівської. Виставка запланована на 17,18 і 19-го травня в залі церкви св. Софії 26-15, 30-та вул. Н.В. Вашінґтон, та буде відкрита для публіки в п'ятницю, 17-го травня, о год. 7:30 вечора, в суботу від год. 12-ої полудня до 6-ої вечора, а в неділю між 1-3-ою по полудні. Як інформує нас мисткиня, буде виставлено 20 її нових праць в пастелі та олії, з яких частина виконана у геометричному абстракті, більше, як це було в її попередніх виставках.

Чому саме погодилася на виставку у Вашінґтоні? І. Сочинська вияснює, що був час зробити виставку своїх творів в українському середовищі і вона розпочинає від столиці країни, де далі її до того можливість молоді української професіоналісти.

ЄВГЕН КОНОВАЛЕЦЬ

В 100-РІЧЧЯ НАРОДЖЕННЯ

Процес відродження нації це багатогранне і глибоке явище духовного переродження народніх мас. Воно пульсує неоднаково в залежності від зовнішніх сил, що стараються приспати народні стихії та зупинити природній процес його культурного розвитку, а також, не менше від внутрішніх сил народу, його суцільности, життєздатности та особливо твердої віри, характеру й інтелекту його провідної верстви — збірноти суспільно-творчих одиниць провідницької волі. Такою прикладною одиницею був у нашій історії Тарас Шевченко. Однак (парафразуючи Юліяна Вассияна), сантиментально-мирольобне українство XIX століття прийняло Шевченка на подобу своєї слабосилої душі, якій забракло гарту, самоопанування, щоб узяти із Шевченка вогонь його прометейських ідей, патос пророчих візій, бойовий запал революціонера і тими рушійними силами обновити свою химерну хуторянську душу та зробити її засадою боротьби нації за власну велич і владу.

Заплідні парості Великого Пророка знайшли пригожий грунт щойно на переломі нової доби. В слід за Братством Тарасівців зрушуються кола культурників, української інтелігенції; повстає Революційна Українська Партія (РУП) та інші партії й організації, пробуджується народній інстинкт до самозбереження, самопошани, а народ поволі починає відзискувати свої внутрішні основи, щоб здобути собі позицію історичного підмету.

В цій переломній добі, 30 років після смерти Великого Кобзаря народився і серед неї виховувався Євген Коновалець, майбутній полковник Армії УНР, комендант Корпусу Січових Стрільців, комендант Української Військової Організації (УВО), основоположник ОУН та перший Голова Проводу Українських Націоналістів.

Понад 50-річна перспектива часу від його трагічної смерти дає можливість оцінити цю небувалу, непересічну постать, особливо світоглядово-філософську глибину її мислення й активности серед сучасного їй суспільства.

Культуру вислову, інтелігентність тону і політичний такт навчався він захищаючи (молодим студентом) позиції львівських академічних кругів у боротьбі за український університет. Тамже, запізнавши визначні особистості еміграції з Великої України, Коновалець вглиблюється у мисли соборницьких зусиль українського народу по обох боках Збруча. Вояцьку дисципліну та особливо хист усіх видів воєнної готовности вчиться в рядах австрійської армії. В обставинах приспішеного вишколу він напружено і доосновно готовиться до грядучих подій.

Пророча українська весна надійшла несподівано в революційній заграві 1917 року, кинувши народ у вир боротьби соціяльних, часто утопійних ідей на тлі національного пробудження. Воєнно полонений Євген Коновалець не вагається ризикувати життям, втікаючи враз із своїми побратимами по зброї до серця улюбленої України. Хвилюванням видом вимріяного столичного Києва змішується з розчаруванням невідрадним станом революційних здобутків і державного будівництва в Україні. Віра в голошені соціяльні й інтернаціоналістичні кличі полонила чільних провідників України до тої міри, що вони замість реалізувати вимоги спонтанних з'їздів військовиків, селян і робітників, зважились перемогти імперські пляни назріваючих неокононістів словесною баталією в ім'я дружби народів і миру. І тоді, на тлі політичної розгубленности, при відсутності належно підготованої армії, Коновалець важиться рятувати погане становище Центральної Ради закликом до своїх галицьких і буковинських побратимів приєднатися до соборницьких змагань українських революційних сил будувати і захищати незалежну українську Державу. Силою свого передбачення, інтуїцією та змислом військовика-державника він ангажується із надзвичайною душевною напругою та непохильною вірою у вир революційного зриву. В команді куреня, пізніше корпусу Січових Стрільців Коновалець співтворить епопею героїчного змагу за суверенність і соборність призабутого, територіяльно розчленованого народу. Два роки постійної боротьби на службі Української Центральної Ради та Директорії УНР вдосконалили його небувалі здібності стратега-військовика, бистрого політичного аналітика, ідеаліста та водночас розсудливого реаліста.

Отож не дивно, поруч ним ідеалізованого подвижника українського національного зриву Головного Отамана Симона Петлюри, Євген Коновалець вибивається на вершини по-революційних змагань українського народу. Страта коротко тривалої незалежности його не зневірює, бо він зрозумів, що моральні і політичні основи відродження під час визвольного зриву українського народу 1917—20 років поставили тривку базу під його свободовиявлення перед іншими народами світу. І так, період дії ним очоленої Української Військової Організації використовує він для аналізи зовнішніх та внутрішніх політичних перетворень і передумов дальшої стратегії визвольної боротьби.

Мотив стихійного дозрівання молодої генерації народу і патос продовження боєвого напруження стають в основу плянів Євгена Коновальця організувати політичновизвольний рух. Але такий рух мусить опертися на тривких і виразно окреслених основах з виміру справжньої глибини історичного минулого, зокрема останнього етапу визвольної боротьби. Стихійність і патос народних мас слід було використати, але водночас піддати контролі, постійному вишколі й унапрямленню провідної організації, позбутої інерційного мислення і залежності від чужих сил і доктрин. В основі того руху Коновалець ставить український націоналізм. Націоналізм визвольний, який не знає диктатури окремого інтересу, що встановлює режим частини над цілістю, насилуючи різнородну дійсність у межі одної площі чи просто її виключаючи. Зате визвольний націоналізм вважає цілокупність взаємно доповнених інтересів природною базою засобів, що вдержує націю як живу збірну одиницю у всіх формах її буття. Він довершувальний у тому, що здійснює повністю верховну засаду суспільного порядку, засаду спільної, і жадає особистої творчости та самодіяльности, як чеснот від кожної одиниці в міру їх індивідуальних здібностей. І так Організація Українських Націоналістів стала перевагою визвольним рухом, якому Євген Коновалець віддався повністю своєю безкорисливістю, шляхетністю і цілеспрямованням та на чолі якого він гине з рук ворога українського народу — комуністичної Москви.

Стоїмо нині перед найбільшим переломовим зворотом в історії української нації, яка переходить від стихійного пробудження до свідомого ставлення побудови власного незалежного державного буття. В момент такого глибокого переустрою, в сторіччя народин Великого Полковника нехай зродиться в нас найвища напруга чинної волі, щоб мужньо простувати до ним освяченої мети: до перемоги українського народу в незалежній соборній Українській Державі.

Провід Українських Націоналістів
Крайовий Провід ОУН
Світова Координаційна Рада ІСНО

Травень 1991

Подібність...

(Закінчення зі стор. 2)

дві нації і тому війна між ними не є громадянською війною. Хто, як хто, але президент держави про це повинен би знати. Так само як було б абсурдно говорити, що війна між Росією і Україною, Грузією, прибалтійськими державами є „громадянською" або „внутрішньою війною" Росії...

Так можуть говорити або дурити людей лише ті, які за всяку ціну намагаються врятувати російську чи будь-яку іншу імперію.

Трагедія курдів дуже подібна до трагедії українського народу. Зокрема, якщо йдеться про два дуже важливі щодо вибореня самостійности моменти. Поперше, подібно до курдів, нашому народові так само судилося бути окупованим не одним, а кількома окупантами, що очевидно ослаблювало наші сили. Подруге, так само, як курдам нікто не допомагав визволитися і побудувати свою незалежну державу, так само і українцям завжди доводиться розраховувати виключно на свої власні сили.

Та навіть методи поневолення курдів та українців були подібними. Бище ми зазначили, що аби асимілювати курдів, тобто, знищити їх, як націю, турецькі окупанти заборонили курдам розмовляти їх рідною мовою. А хіба горезвісні валуєвські закони в минулому столітті про заборону української мови не були цією самою спробою якнай скоріше перетопити нас у ненажерному російському котьолку?...

Чикаґо велично відсвяткувало День Української Школи

Вже минуло понад 40 років, коли на нову землю прибули з рідних земель українські вчителі. Вони зразу стали на сторожі душі української молоді, щоб не допустити до відчуження її від батьків, щоб зберегти її для нашої поневоленої України. Нелегкий це був труд, перешкоди були очевидні, але сьогодні бачимо, що він не був даремним. Дійсно, тяжко уявити собі сьогоднішнього українства в Америці, якби не була зорганізована сітка шкіл українознавства. Вони були цінністю кожної громади бо з них скористали всі наші церковні і світські установи. Почин до цього дало Т-во Учительська Громада в ЗСА, з філіями в усіх більших українських осередках. І сьогодні ще існує Т-во Учительська Громада в Чикаґо. Воно рішило не лише відзначити ювілей свого 40-літнього існування, але й праці усіх українських шкіл на терені метрополітального Чикаґо у формі Дня Української Школи з метою звернути увагу громади на важливість цієї ділянки нашого життя в Америці. Колись було їх більше, але сьогодні є їх п'ять, а саме: щоденна катедральна школа св. о. Николая, „Рідна Школа" в Чикаґо, школа українознавства при православному соборі св. Володимира, школа при парафії св. Йосифа і школа українознавства в Палатайн, Ілл.

Були побоювання: чи українська громада, яка зайнята різними справами, зуміє належно оцінити важливість праці рідної школи? Сумніви розвіялися 24-го лютого ц. р., коли до гарно удекорованої авдиторії школи св. о. Миколая прибуло понад 300 учасників: представники церковних і громадських товариств, батьки дітей, учні і багато колишніх учнів — випускників цих шкіл, що сьогодні виконують відповідальну громадську працю для України і своєї рідної, місцевої громади.

За почесним столом сиділи: о. митрат М. Бутринський з парафії св. Володимира і Ольги, о. А. Шагала, ЧСВВ, з парафії св. о. Николая. Сестра Хризанта, ЧСВВ, — дир. школи св. о. Николая, інж. О. Бараник, гол. Іллинойського Відділу УККА, дир. Р. Мицик від кооперативної каси „Самопоміч", проф. А. Антонович, заслужений довголітній директор школи Учит. Громади, інсп. Юлія Назаревич, основоположник школи Учит. Громади, дир. Х. Таран (школа українознавства „Рідна Школа"), учителька Л. Чайковська, в заступництві дир. К. Марцинюк (школа при православній парафії св. Володимира), дир. І. Дмитерко (школа парафії св. Йосифа), дир. В. Коновал-Ґуґліотто (школа українознавства в Палатайн), учит. В. Зельвак, теперішня голова Учит. Громади, мґр Л. Хойнацька, головний промовець на святі і керівник програми о. Матвіішин, випускник школи. При передніх столах сиділи усі учителі — теперішні і колишні, учителі-сеньйори.

Свято відкрила віддана енергійна теперішня голова Т-ва учителька Віра Зельвак, яка привітала присутніх учасників свята. Вона попросила учнів вручити усім учителям квіти як вияв вдячности за їхню працю. О. А. Шагала відмовив молитву і розпочався бенкет. На залі були уставлені чотири телевізори і один великий екран на сцені, на яких гості мали можливість оглядати цікаве відео про працю кожної школи, яке було спеціяльно зроблене на це свято. Дальше ведення програми передала голова Т-ва Олені Матвіішин, яка заповіла мистецьку програму у виконанні учнів усіх шкіл. Цю частину підготовила і координувала учителька співу О. Покорна. Сцену удекорувала символами шкільництва і Шевченковим закликом: „Учітеся, брати мої" учителька С. Кавка з допомогою сина Юрія.

Заслужену бурю оплесків здобув хор школи св. о. Миколая під керівництвом учительки М. Стадник, який співав пісні „Там далеко", „Співаночки", „Гарний танок", „Лисичка" і „Коломийка". Зі школи при парафії св. Володимира виступали із співом учні 3-ої, 5-ої і 7-ої кляс, підготовані учит. Ж. Косогор. Три фортепіянові точки виконали Лариса і Таня Чайковські, учениці М. Карасійчук. Вірш „Не забувай" деклямували А. Слюсаренко і С. Глубіш. Зі школи українознавства осередку СУМА ім. полк. Д. Вітовського в Палатайні виступили наймолодші діти зі садочка і передшкілля з віршиком „Туп-туп-туп" (учит. Н. Коновал). Вірш Р. Завадовича „Читаймо, школярі" деклямували учні 1-ої, 2-ої, 4-ої, 5-ої і 6-ої кляс (учителі О. Юрків, Л. Стасюк і Л. Стромецька).

Школа при парафії св. Йосифа, яка має 40 англомовних дітей і яку вже 25 літ веде дир. І. Дмитерко, виступила з деклямацією „Наша батьківщина", а діти 1—8 кляс співали „Садок вишневий" (учит. А. Савула).

Закінчила програму „Рідна Школа" в Чикаґо. Впевнено, зі взірцевою дикцією деклямував „Програмовий вірш" уч. 5-ої кл. Йосип Сабір, (автор д-р Г. Сабір), за що здобув тривалі оплески. Милою несподіванкою був виступ уч. 10-ої кл. Стефи Гаст, яка виконала дві пісні — „Лебеді материнства" (слова В. Симоненка) і „Водограй" (муз. В. Івасюка) при фортепіяновому супроводі уч. 10-ої кл. Х. Ярків. Гарне виконання обох пісень викликало захоплення публіки співом молоденької талановитої співачки. Добре задуманою точкою в 120-ліття народження Лесі Українки був сценічний фрагмент з „Лісової пісні" — зустріч Лукаша з Мавкою і зустріч Мавки з Польовою Царівною. В ролі Мавки виступила уч. Ліліяна Калін (10 кл.), в ролі Польової Царівни — Калина Процик (10 кл), а в ролі Лукаша — Данило Прийма (9 кл.).

В офіційній частині святочне слово виголосила довголітня учителька мґр. Надія Хойнацька.

У своїй доповіді вона згадала всіх учителів, які відійшли у вічність, пам'ять яких присутні вшанували хвилиною мовчання, а також відзначала заслужених учителів, які колись працювали у рідному шкільництві. Опісля докладно з'ясувала мету шкіл українознавства і їх труднощі. Від абсольвентів шкіл передав привіт о. Мирон Пинчук, від СУМА — Палатайн — О. Стрільчук, від СУМА ім. Павлушкова — Л. Стасюк. Письмовий привіт прислало Об'єднання Українських Жіночих Організацій в Чикаґо.

День Української Школи повинен відбуватись щорічно і то не лише в Чикаґо, але і в усіх українських осередках ЗСА, щоб рідношкільна ідея в громаді не завмерла.

Микола Губчак

КЕРІВНИК ОДНОЇ ІЗ СЕМИ груп антикомуністичних повстанців-муджагедінів Юніс Халіс повідомив 5-го травня, що його група виходить з урядової коаліції Афганістану створеного в лютому 1989 року, коли совєтські окупанти покинули країну. 78-річний Халіс, який в уряді займав пост міністра внутрішніх справ, думав, що об'єднані сили повстанців скоро розгромлять військові частини Наджібулли і зруйнують із комуністичним урядом.

Едмонтонська мистецька ґалерія відзначає 100-ліття поселення українців у Канаді

Великий масивний будинок Едмонтонської мистецької ґалерії знаходиться у самому центрі міста і є осередком культурного мистецького життя едмонтонців. Ця неприбуткова установа завдячує своє існування підтримці федерального, провінційного та муніципального урядів, пожертвам від корпорацій та приватних осіб. Щодо пропорції населення міста, ґалерія має рівень музеїв великих міст Канади. Директором ґалерії є Роджер Булет, а головним куратором — Елізабет Кид, постійний персонал — 25 осіб. В організаційному, соціяльному та виховному житті ґалерії помагають 200 добровольців.

З інтерв'ю з кураторкою Елізабет Кид можна було довідатися про досягнення, бажання та цілі ґалерії. Едмонтонська ґалерія має на цілу провінцію Альберту найбільшу постійну колекцію мистецьких творів та предметів — 3,000 одиниць. Організуються різні виставки, лекції з мистецтва, мистецькі фільми. Ціль ґалерії — збільшити свою колекцію та утримати високий рівень в мистецтві.

Вважаючи, що українці завжди були частиною минулої історії Альберти, і хоч ґалерія час від часу виставляла твори українських мистців, але через святкування 100-ліття українських поселенців ґалерія посилила свої зацікавлення українським мистецтвом та культурою. Кураторка пояснила, що вони стараються охопити всі галузі українського мистецтва — на нашому континенті, на Україні, в минулому та теперішньому часі.

В цьому році відбувся ряд цікавих імпрез для українців. Великим успіхом, наприклад, користувалася виставка фотографій Єфрема Лукатського та Сергія Супинського, привезених з України. Це нецензуровані реалістичні чорно-білі фотографії теперішнього побуту на Україні. Придбано до постійної колекції картину Василя Курилика „Блимаюча свічка" (121.92 x 243.84 см). Ґалерія завжди хотіла придбати якийсь великий твір Курилика, і святкування 100-ліття поселення прискорило цю подію. Ця велика цікава картина має в собі питомість вияву творчости мистця — відвойовування прерій нашими піонерами.

Відбулася виставка картин Василя Кричевського (1873—1952) — архітекта, мистця, колекціонера різного народного мистецтва, оформлювача книжок, мистецького асистента кіностудії ім. О. Довженка в Києві. Було виставлено коло 40 картин: родини Кошаричів з Каракасу (Венесуела), з Калґарі, Едмонтону — 33 картини та окремі твори з приватних колекцій Софії Скрипник, проф. А. Горняткевича, Ксені Аронець, Ірени Онуферко з Едмонтону.

У зв'язку з цією виставкою був висвітлений фільм „Звенигора" (з1928 р.) кіностудії ім. Довженка. Фільм соціялістичного напряму того часу, з деякими неправильно відданими фактами та, зрозуміло, відсталою технікою. Провідна думка — український скарб — це проґрес в Україні, що власне, доказує про скорений, але наявний український дух на той час цієї кіностудії ім. Довженка.

На майбутнє ґалерія плянує такі імпрези: від 30-го березня до 26-го травня відбудеться виставка Василя Курилика (третя з черги) про українських поселенців. У травні — серія фільмів з України. В липні — „Відзначення найдовшого дня літа" з українською їжею, читанням поезії та традиціями на Івана Купала.

На завершення 100-ліття українських поселенців буде виставка з України „Духовність України за 500 років", яка триватиме від грудня 1991 року аж до кінця лютого 1992 року.

Едмонтонська мистецька ґалерія завжди знаходить місце на українське мистецтво, тож шануймо тих, які шанують нас і підтримаймо їх своїми відвідинами.

Галина Кошарич

Інтер'єр Едмонтонської мистецької ґалерії — виставка картин Василя Кричевського.

НОВИЙ ДИЯКОН

Висвячення в сан диякона Михайла Добоша (зліва): о. Богдан Скасків, Владика Роберт, о. диякон Михайло Добош, Монс. Іван Стевінський та Данило Крейган з монастиря Облатів.

Церква Христова, як збір християн на землі, не може залишитися поза сферою права. Законодавцем права Церкви є Сам Ісус Христос, який вибрав своїх апостолів, посилаючи їх голосити його науку, кличучи: „Покайтеся, бо наблизилось Царство Боже". Голосячи Христову науку, апостоли основували церковні громади та висвячували для них дияконів, священиків та єпископів. І так священство, перейнявши владу від апостолів, стало правдивою ознакою Вселенської Церкви, від початку її існування.

Йдучи слідами апостолів та вибраних ними провідників Христової Церкви, Владика Роберт Москаль висвятив в дияконі Михайла Добоша в пам'ятну неділю 17-го березня ц. р. під час Архиєрейської Божественної Літургії в 10-ій год. в Церкві Успення Пречистої Діви Марії в Маямі на Фльориді.

Урочистою процесією впроваджено з парафіяльного дому Владику Роберта до церкви під спів хору „Будь Ім'я Господнє благословенне від нині і до віку".

За нашим звичаєм, Василь Тараска привітав Владику хлібом-сіллю.

До Архиєрейської Святої Літургії станули: о. Монс. Іван Стевенський, парох, о. Монс. Тома Саюк, канцлер в Пармі, Огайо, о. Богдан Скасків та о. Данило Крейган з монастиря Облатів. До Служби обслуговували хлопці вівтарної дружини.

Присутніми на Літургії були дружина о. диякона Юлія, члени родини, приятелі, краяни та товариші зі шкільної лавки. Простору церкву вщерть виповнили парафіяни та гості.

Урочисту Святу Літургію прикрашували мелодійні співи хору місцевої Церкви під диригуванням п-ні Дани з родини Максимович та Павла Ґаладзи.

По прочитанні Святої Євангелії Владика Роберт виголосив проповідь, вказуючи на плекання любови та прямування за всяку ціну до єдности і згоди в парафії та цілій громаді.

Зворушливим моментом, що його пережили присутні, був сам акт висвячення в сан диякона Михайла. Вперше в історії Церкви Успіння Пресвятої Богородиці в Маямі, Фльорида, відбулося рідкісне та разом з тим радісне торжество священня.

По закінченні Святої Літургії та відспіванні многоліттствія Святішому Отцеві Папі Римському, Преосвященішим Владикам нашої Помісної Української Церкви у проводі з кардиналом Мирославом Іваном, священичому та дияконському чинові, нововисвяченому дияконові Михайлові та побожному народові нашому, всі учасники торжества перейшли до церковної залі на прийняття, господарем якого був відомий в Маямі громадський та церковний працівник інж. архітект Роман Швед. Смачну трапезу, що її приготували Павло Ґаладза та Штиґа, поблагословив Владика Роберт, а чарку вина піднесено за здоров'я та успіх у вибраній праці о. диякона Михайла, проспівавши могутнє „Многая літа".

Діти з недільної школи піднесли Владиці та о. дияконові квіти, зложивши українською мовою щирі побажання.

Ведучий програмою Роман Швед представив всіх, що зайняли місця за головним столом. Під час прийняття промовив Владика, згадуючи віддану працю нововисвяченого, його любов до своєї Церкви та прекрасного нашого обряду, і попросив присутніх про молитви в його намíренні.

Отець Богдан Скасків, що вже попереднього дня відслужив Святу Літургію в наміренні о. диякона Михайла, вказав на дивні дороги і чудні діла Господні: „46 років тому відбулася наша зустріч та знайомство в таборі переселених в Ляндеку, Австрія, як учитель таборової гімназії, а сьогодні в Америці, на Фльориді, приймає той самий Михайло священичий-дияконський стан. Чи не дивно воно в очах Божих, як і рівно ж і людських. В дальшому переказує дуже докладні фраґменти життя та праці о. диякона. Сьогоднішня подія — це перша, що в цій церкві відбулася і яку довершив Владика Роберт. З цього приводу радіє наша Помісна Церква, що ряди служителів Божих збільшуються. Радіємо, що наша Церква одержала ревного її служителя. Велика подяка Отцю, що на небі, який винагородив Вашу сорокалітну працю для Церкви та народу, як її вірний працівник дяківського крилоса та диригента хору, з яким відбув 5-кратну поїздку до Вічного міста Риму, прикрашуючи римські святині Богом надхненими співами. Хай милосердний Господь спомагає Вас здоров'ям, силою та витривалістю і довгим життям служити йому вірно та служити нашій Помісній Українській Церкві ще довгі роки", — сказав о. Б. Скасків.

Василь Самофал вказав на обов'язки, що получені з працею диякона.

Гарне слово виголосив племінник о. диякона, д-р Ярко Кухтарук, що прибув з далеких Садбир в Канаді. Він подякував тітці й вуйкові, що причинилися до його побожного виховання, бо родичі відійшли в молодому віці по небесну нагороду, залишивши їх троє сиротами. Подякував за дбайливу опіку, як прибрані родичі, та підкреслив: „Я люблю свою тітку і вуйка, бо вони люблять і нас!"

В кінці промови о. диякон Михайло, складаючи подяку Господеві, що привів його сьогодні до свого святого престолу та поставив на свою службу. Склонив голову перед своїми родичами, що виховали його в покорі та святості, і вмерли не в своїй, а в чужій, ворожій їм землі.

Він подякував Владиці Москалеві за великий труд та за ласку висвячення його в сан дияконський. Дякував отцям Монс. Іванові Стевенському, о. Монс. Томі Саюкові, о. Богданові Скаскові за гарне слово, Василеві Самофалові за участь в його торжестві та слово, виголошене під час прийняття, членам своєї родини, що не жаліли труду і прибули, щоб разом з своїм вуйком ділити його радість.

Подякував Павлові Ґаладзі та Штидзі за приготування багатого та смачного обіду, а Майничам за поміч приготування залі, всім парафіянам та гостям, що взяли таку численну участь у Святій Літургії та прийнятті, діточкам за квіти та побажання, і тим, що подавали до столу.

Молитвою подяки, що її провів Владика, закінчено урочисте торжество свячень, поєднане з прийняттям, в якому взяло участь понад 200 парафіян та гостей.

Мирослава Скасків

О. д-р І. Нагаєвський

(У другу річницю його смерти)

о. митр. д-р І. Нагаєвський

7-го травня 1989 року відійшов у вічність священик Української Католицької Церкви, св. п. митрат Ісидор Нагаєвський, військовий капелян і історик, що поруч Теофіля Коструби, Григора Лужницького, о. Атанасія Великого, ЧСВВ, та о. Іринея Назарка, ЧСВВ, став у ряди тих ентузіястів, що в своєму житті особливу увагу звернули на вивчення історії своєї Церкви та свого народу. Він відійшов тоді, коли наша Українська Церква на рідних землях з великим розголосом виходила з катакомб і інформаціями засипувала редакторські бюра українських часописів у вільному світі, а несподіваний, хоч давно передбачений розвал большевицького молоха на сході Европи став темою палких дискусій у пресі та при щоденних громадських зустрічах — і так раптова смерть о. митр. Ісидора Нагаєвського не викликала заслуженого відгомону в українській пресі в Америці, якої покійний був дуже активним членом. Тому з перспективи двох років годиться пригадати українському громадянству достойну постать покійного священика, щоб ми усвідомили собі, кого ми втратили.

Покійний о. митр. д-р Ісидор Нагаєвський після закінчення гімназійних студій у Бережанах вирішив посвятитися духовному станові й вступив до Духовної Академії у Львові, а скінчивши з великим успіхом богословські студії (1929—1934) прийняв єрейські свячення з рук ісповідника віри, Преосв. Никити Будки 22 червня 1935 р. Працюючи в душпастирстві як завідатель парафії в Білявцях біля Бродів він попав у концентральний табір у Березі Картузькій, а вийшовши з табору попав у руки НКВД; кілька літ пізніше опинився в тюрмі ґестапо й малощо не попав у концтабір в Авшвіцу, але помилуваний завдяки старанням полк. Сушка дістався на волю. Пізніше дістав від Митр. Андрея Шептицького призначення на польового духовника при українській дивізії „Галичина", в якій служив до кінця війни. Як військовий капелян він дістався до Італії, а в 1947 року, завізваний Митрополитом Константином Богачевським виїхав до Америки, де зразу віддався душпастирській та письменницькій праці, редаґував місячник „Місіонар" та співпрацював у тижневику „Шлях" і щоденнику „Америка".

Ще на рідних землях як студент о. І. Нагаєвський цікавився історичним минулим українського народу і збирав матеріяли з тієї ділянки, а в ЗСА почав усе більше віддаватись науковій праці, досліджуючи широке поле української історіографії, особливо церковної. Спочатку в різних часописах і журналах публікував історичні статті, а потім взявся також і до більших історичних праць, якими привернув до себе увагу українського наукового світу. Наталія Полонська, О. Оглоблин, Смаль-Стоцький й інші, бачили його здібності та зацікавлення, впливали на нього, щоб він усеціло посвятився науковій праці в ділянці української церковної історії. В тій цілі покійний записався на історичний факультет Українського Вільного Університету де й осягнув ступінь доктора історичних наук 1953 р. Але священик-душпастир, до того ще і з родиною, — ніколи не може всеціло віддатись виключно тільки науковій праці й тому о. І. Нагаєвського бачимо пароxом, будівничим церков, публіцистом, редактором, організатором, а якийсь час навіть професором історії Українського Католицького Університету в Римі. А все ж таки, попри всі інші обов'язки свого священицького звання, о. І. Нагаєвський найбільше часу й енерґії присвячував таки науковій праці майже до кінця свого життя, коли стан його здоров'я значно занепадав і дні його життя вже очевидно зменшувалися.

Переглядаючи список наукових праць, що їх покійний о. І. Нагаєвський мав час і можливість написати й опублікувати, — кожний здивується й запитає себе: як могла так багато написати людина, перевантажена душпастирськими та громадськими обов'язками. Бо в списку наукових праць, що їх покійний о. І. Нагаєвський опублікував, бачимо кілька основних праць, які вимагали довголітніх наукових розшуків по бібліотеках і архівах, як ось, його твори: „Рим і Візантія" (244 сторінок друку), „Кирило-Методіївське Християнство в Русі-Україні" (177 сторінок), „Стародавня Україна в світлі історичних пам'ятників" (216 стор.) „Історія Римських Вселенських Архиєреїв", три томи надруковані (разом 1485 сторінок), а четвертий том ще чекає на свого видавця, та два видання ілюстрованої „Історії України" англійською мовою (368 стор.). Такі твори, як також ще й „Українська держава XX сторіччя" (411 сторінок) — це твори, які певно притягнуть до себе увагу кожного майбутнього історика української Церкви.

Крім того о. І. Нагаєвський написав кілька богословських праць на ескетичні, літургійні та обрядові теми, що поступово друкувалися у кількох часописах та журналах. Покійний також живо реаґував на появи нових історичних публікацій та богословських праць, написавши 15 рецензій. Його „Спогади" польового духовника в рядах дивізійників під час останньої війни залишаться назавжди дорогоцінною пам'яткою для кожної матері, що втратила свого сина на війні. Його спогади про Брідщину, про Березу Картузьку, про Григора Лужницького, про Блаженнішого Кир Йосифа Сліпого — свідчать про гострий обсерваційний смисл автора та про його здатність до глибоких аналітичних міркувань. Разом посмертний список друкованих праць та й тих, що остали в машинописі, виказує 82 назви, що свідчить про небуденну працьовитість, якою відзначався автор за ввесь час свого священицького життя.

Відхід такої творчої людини з гурту ентузіястів наукової праці — це справді велика втрата. Але покійний о. д-р митрат Ісидор Нагаєвський принаймні не змарнував Богом даних йому талантів, а навпаки, використав їх для добра своєї страждальної Української Католицької Церкви та для свого українського народу. Саме це й робить його справжнім українським патріотом.

о. С. Сабол, ЧСВВ

В. Кий відійшов у вічність

Важкі шляхи пройшла українська людина від рідних порогів через воєнну хуртовину Другої світової війни і попелища й руїну після неї. Та оселившись у вільному світі, ця людина не покладає рук, спрямовує свої зусилля для досягнення великої мети, свободи для єдиної Батьківщини-України... Таким шляхом українського політичного еміґранта пройшов своє життя, повне труду, жертв і терпінь, св. п. Василь Кий, діяльний громадянин, що жив завжди Україною — її злетами і спалахами надій і болів її горем.

Василь Кий народився 4-го квітня 1911 року, а помер саме у своє 80-ліття — 4-го квітня 1991 р. Походив він з Тернопільщини, з села Малі Жеребки. Ще із шкільних років полюбив він книжку, і вона, поряд із любою дружиною Лідією, а згодом дітьми, була його супутницею все життя. Приємно було зайти додому подружжя Київ і бачити цілі стіни з книжковими полицями. Були це прочитані книжки із замітками і підкресленнями, бо покійний любив і читав книжки.

Ще в 1936 році на рідних землях став він членом Українського Національного Руху. У тиху хвилину спогадів розказував він, як переводив через Сян друзів, знаних і незнаних йому, в 1940 році, не ухиляючись від відповідальности, із великою загрозою для власного життя. До Америки прибув Василь Кий з родиною в 1949 р., до Честеру в Пенсильванії. Тяжко працював, щоб утримати родину, виховати дітей, дати їм вищу освіту. Та був він рівночасно діяльним в українській громаді, став членом Організації Державного Відродження України (ОДВУ) і був у цій Організації активним і жертвенним членом т. зв. „Одноцентового Українського Визвольного Національного Фонду". Уже на старші роки хоч не мусів працювати, не покладав рук, мав пекарню, у великій мірі заради того, щоб могти постійно і щедро жертвувати на українські громадські та політичні цілі. Великою підтримкою у його житті, у праці, у громадській діяльності та під час важкої недуги була люблячa дружина Лідія, така ж працьовита і повна посвяти громадянка.

Залишив бл. п. Василь Кий у смутку не лише дружину і дітей — сина і дочку, але й семеро внуків. Радістю для нього було українське виховання дітей і внуків.

Н. П.

Чи українські комуністи і демократи проголосять самостійну Україну?

Такий приблизно запит поставив автор цих рядків депутатові української Верховної Ради та членові Комісії закордонних справ Романові Лубківському на його доповіді в Нюарку 19-го квітня. Покликаючись на факти балтійських, грузинських та вірменських комуністів, можна б цілком слушно сподіватися того самого від українських комуністів. Тим більше, що тепер і Кравчук, і Плющ, і інші комуністи виявляють чимраз більше зрозуміння до українських самостійницьких стремлінь і є причини сподіватися, що вони не підведуть.

Р. Лубківський, подумавши, відповів, що є серед теперішніх комуністів люди, які запродали себе чужим силам, але є й багато таких як Кравчук, Плющ і інші, яким, без сумніву, українська справа дуже дорога і вони готові усіми силами їй допомагати. Треба такту, терпеливости, і може навіть в недалекому майбутньому багато речей може змінитись в користь української визвольної справи.

Доповідь Р. Лубківського зібрала понад 100 осіб. Прелеґент говорив, що „наш народ воскресає" і що Україна обрала однозгідно шлях до суверенітету. Наш народ у великій мірі „зібраний разом", прямує до практичної реалізації суверенітету і політичного, і економічного. Активізація генеральних консулятів в наших більших містах, дальша активність нашого міністерства закордонних справ і в окремих країнах, і в ООН заставляють інші народи приймати наших представників серйозно, знаходимо зрозуміння в світі і треба дивитися оптимістично і в такому дусі усім діяти.

Депутат зі Львова порушив теж релігійні проблеми, які, може часом виглядають дуже драстичними, але відповідний такт і продумані дії можуть багато дечого змінити в українську національну користь. Виросли нові люди, постали нові громади, але при добрій волі багато різних протиріч можна узгіднити і заставити взаємно себе респектувати.

Суверенності економічна, політична, культурна вимагають від нас труду, але те все є до осягнення, якщо ми будемо думати, що 53 мільйони українців в Україні мають таке саме право на свою самостійність, як і французи, італійці та інші менші і більші народи світу.

При кінці заступник голови Відділу Допомоги Рухові д-р Р. Ричок звернув увагу присутніх, що доповідач є теж поетом. Р. Лубківський прочитав нам деякі із своїх поезій, які присутні щиро оплескували.

Проф. Т. Гунчак поділився теж своїми спостереженнями з останньої поїздки в Україну. Вечір був приємний і корисний.

Зборами провадив голова Відділу Приятелів Руху Північного Ню Джерзі проф. Роман Андрушків.

Іван Я. Хамуляк

„Благовіст" — новий часопис у Польщі

Від січня цього року у Польщі появляється новий часопис „Благовіст" як „суспільно-релігійний місячник Української Католицької Церкви в Польщі". Редаґує його колеґія в Гурово-Іллавецькім у складі: о. Юліян Ґбур — відповідальний редактор, а о. Богдан Панчак, Любомира Тхір і Дарій Гаврилець як технічні редактори та Богдан Тхір як співробітник. Досі появилися чотири вісімсторінкові числа в накладі 3,000 примірників і розпродують їх при церквах у ціні по 2,000 злотих.

„Благовіст" презентується дуже добре, так під оглядом змісту, як і технічного оформлення, і містить багато ілюстрацій та друкується на добрім папері чітким шрифтом. До першого числа був долучений стінний календар на 1991 рік. Редакція друкує листи від читачів, в яких вони подають свої думки для покращення видання.

Незвичну дещо для сучасників назву „Благовіст" пояснив мовознавець проф. Михайло Лесів з Люблина як архаїчне слово з XI віку, вперше вжите в Остромировому Євангелії, яке означає „той, хто голосить добру вість".

Адреса редакції „Благовіста": Blahowist, ul. Chopina 17, 11-220 Gorowo-Ilawieckie, Poland.

Степан Кікта

Урочисто і кольоритно проходило свято державности на західньоукраїнських землях

Івано-Франківське. — Як повідомляє київський журнал „Дніпро", квітневе число, з ініціятиви Івано-Франківського відділу Українського Фонду Культури відбулося свято державности України. Напередодні у шкільних закладах провели лекції, присвячені призабутим сторінкам історії України, а в теж у багатьох школах на годинах фізичного зайняття відбувались традиційні козацькі змагання.

На свято запрошували вістуни — парубки і дівчата. У катедральному Святопреображенському соборі, в церкві Святої Покрови відслужено урочисту Архиєрейську Літургію. Опісля народ помаршував на цвинтар, де на гробах січових стрільців відбулася Панахида.

Окремо на всенародному вічі вчені та літератори розповіли про історію української державности. По селах і містах Івано-Франківщини проходили народні фестини. Апогеєм свята став вечір „Під вільним небом". У приміщенні Обласно-Музичного Театру ім. І. Франка в програму духовної музики вклались пісні січових стрільців. Це особливе святкування завершилось покладенням карпатських косиць та запалення свічок на могилах січових стрільців.

Тенісові турніри в сезоні *1991*

Тенісова ланка УСЦАК подає до відома, що на цьогорічний літній сезон заплановано такі турніри:

4-го	5-го травня	Відкритий турнір на „Тризубівці"
6-го	7-го липня	УСЦАК-Схід на Союзівці
10-го	11-го сепня	Подвійні ігри на Союзівці
31-го серпня	2-го вересня	Крайові чемпіонати УСЦАК на Союзівці
14-го	15-го вересня	Подвійні ігри, Пласт „Чорноморці" на Союзівці
28-го	29-го вересня	Осінній турнір на „Тризубівці"
12-го	13-го жовтня	КЛК на Союзівці

„У чорній стужі..."

(Закінчення зі стор. 2)

Вкінці М. Коцюбинська наводить ще один Стусів лист. Ось вийняток з нього: „‚Циганська муза' (це про Ліну Костенко) дійшла до мене, і так само вподобав її. Хоч ставлення до всієї збірки— не абсолютно схвальне. Добре, що поновила теми поезії. Так, особливо мені до душі тема музи — жінки. Мені здається що Україна вся жіноча, жіноча. Що український чоловіки не на рівні геніяльного жіноцтва свого (дуже прошу не сприймати це як галантність),Українські пісні — все жіночі голоси. А чоловічі — чого вони варті — в гамі почуттів, настроїв, почувань? Справді, це муза безчоловіка, безлицарна туга її — жіноча. Сила її — жіноча. Мужність її — жіноча так само. А що ж чоловіки?" Як бачимо, на неймовірно високий п'єдесталь виносить Стус жіночу поезію і саму ж жінку.

У цьому ж листі ще рядки, особливо зворушливі для Коцюбинської, що їх вона окреслює: „мовби дружній потиск руки поза життєвою гранню. Метафізичне єднання душ. І — заповіт": 'Хотів би, Михасю, аби Ти знайшла собі зайняття— свого рівня аби не втікати в дійсність, як добре ти висловилася. Вірю, що Ти знайдеш жанр свій, не треба доскіпливості літературознавця, а лиш доскіпливість Твого серця. Згармонюй якось набуване і віддаване — прекрасна, як на мене, гімнастика духу".

Задумуючись над есеєм — „У свічаді пам'яті" — до нас приходить зрозуміння незвичайної духовної близькости Василя Стуса і Михайлини Коцюбинської, їхніх спільних палких почуттів для українського народу, їх гостре сприймання подій і людей, їх прямолінійної і невгнутої вдачі. У спогаді своєму М. Коцюбинська виявила В. Стуса не лише як поета з непересічним талантом, але і як людину — пристрасну в палкій любові по останню клітинку своєї душі до свого народу і пристрасну в гніві до ворогів своїх. Непокірна вдача Василя Стуса від самих початків пророкувала йому неминучу загибіль. Бож як сам Стус пише: „Сховатись од долі— не судилось. Ударив грім— і зразу шкереберть пішло життя". А далі начебто іншим віршем він з достоїнством доповнює гірку чашу свого життя по вінця:

Як добре, що смерти не боюсь я
І не питаю, чи тяжкий мій хрест.
Що перед вами, судді, не клонюся
в передчутті невідомих верств.
Що жив, любив і не набрався скверни,
ненависти, прокльону, каяття.
Народе мій, до тебе я ще верну,
і в смерті обернуся у життя
своїм стражденним і незлим обличчям.
Як син, тобі доземно уклонюсь
і чесно гляну в чесні твої вічі
і з рідною землею порíднюсь".

І в рядках оцієї поезії саме і є отой Василь Стус, кроки і слід якого і всієї цієї жорстокої доби відчутні у майстерному есеї Михайлини Коцюбинської — великого поетового друга.

Вісті з Оттави

Товариство Українських Канадських Професіоналістів і Підприємців в Оттаві влаштувало 11-го квітня товариську вечерю-прийняття, темою якого було: „Українські традиції в Канаді".

Головним промовцем на прийнятті був д-р Джордж МекДоналд, директор канадського державного музею і відомий канадський науковець-антрополог. Якраз тепер його музей приготовляє ювілейну українсько-канадську виставку, пов'язану зі святкуванням століття українського поселення в Канаді. Ця виставка буде офіційно відкрита 29-го серпня ц. р. і триватиме до 23-го лютого 1993 р. Після того виставка буде перевезена до інших міст Канади, в яких живуть канадці українського роду та в яких існують відповідні приміщення для експонатів такої виставки. Організатором ювілейної виставки є д-р Роберт-Богдан Климаш, голова східньоевропейської програми канадського музею цивілізації та голова ювілейної виставки.

Д-р Джордж МекДоналд у цікавій доповіді, ілюстрованій не менш цікавими прозірками, розказав про історію української іміграції до Канади, про величезний вклад українських поселенців у розбудову канадського сільського господарства в західних провінціях Канади, про їхні культурні досягнення та про сильне прив'язання до рідних звичаїв і традицій. До 1980 року в Канаді було відкрито 24 українські осередки з великими колекціями експонатів, особливо в таких містах як Вінніпеґ, Саскатун, Едмонтон і Торонто.

Голова оттавського відділу Товариства Українських Канадських Професіоналістів і Підприємців Ірина Бел подякувала доповідачеві за цікаву доповідь і звернулася до присутніх з закликом реаґувати на критичну ситуацію, пов'язану з відкриттям канадського консульства в Києві. Виглядає, що канадські бюрократи в міністерстві закордонних справ, покликаючись на загальні бюджетні обмеження, постановили скасувати проєкт відкриття канадського генерального консульства в Києві. Відомо, що прем'єр-міністер Канади Браян Малруні, міністер закордонних справ Джо Кларк і міністер зовнішньої торгівлі Джон Кросбі вже давно проголосили рішення уряду про створення консульства в Києві; одначе, вищі урядники міністерства, які ніколи не проявляли симпатій до українських проблем, постановили економізувати якраз коштом консульства в Києві. Вістка про цей намір викликала зрозуміле сильне обурення української громади в Канаді. Починаючи протестом президії Конгресу Українців Канади і кінчаючи індивідуальними протестами українських канадців, сотні листів і телефонічних дзвінків були спрямовані до канцелярії прем'єр-міністра та канцелярій інших міністрів, пов'язаних з консульством. Тому Ірена Бел заохочувала присутніх висилати більше листів з проханням, хоч останніми днями появилися інформації про те, що консульство таки буде відкрите, хоч в дуже зредукованому складі. Одним з найбільших прихильників відкриття канадського консульства в Києві є Петрік Боєр, парляментарний секретар канадського міністерства закордонних справ, який настоює на тому, що Канада повинна за всяку ціну встановити консульські зв'язки з урядом України.

21-го квітня прем'єр-міністер Канади зробив ґрунтовні зміни і переміщення в своєму кабінеті міністрів. Джо Кларк, міністер закордонних справ, перебрав портфель президента таємної ради і міністра конституційних справ. Міністром закордонних справ була призначена Барбара МекДуґал, яка була дотепер міністром іміграції. Колишній президент таємної ради і віцепрем'єр-міністер Дон Мазанковскі став міністром фінансів, а колишній міністер фінансів Майкл Вільсон — міністром індустрії, науки і технології і міністром міжнародної торгівлі.

До якої міри ці зміни вплинуть на справу канадського консульства в Києві лише час покаже. Канадські українці не мали великого успіху в справах іміграції з Барбарою МекДуґал і невідомо чи вона буде надто прихильно ставитися до українських проблем в міністерстві закордонних справ. Позитивним є те, що віцепрем'єр-міністер і міністер фінансів Дон Мазанковскі затримує свій значний престиж у новому кабінеті і українці можуть сподіватися, що він і далі буде прихильно ставитись до їхніх проблем.

Степан Яворський

УНСоюз почав...

(Закінчення зі стор. 1)

114 в лютому та 133 у березні. За цих самих три місяці 1991 року 16 членів набули в УНСоюзі грамоти пенсійного забезпечення та вплатили перші вкладки на суму 160,500 дол.

У звітовому часі багато часу присвячено виготовленню звітів для забезпечених урядів, працю над якими координував головний касир О. Благітка. В тому ж часі головний секретар відбув поїздки на окружні збори до Чикаґо, Філядельфії, Сиракюзів, Рочестеру та Трою-Олбані, на яких поруч загальних інформацій про УНСоюз, багато уваги присвячено на вияснення нових грамот пенсійного забезпечення.

В Рекордовому Відділі заіснували труднощі в наслідок занедужання досвідченої співробітниці Меланії Міляннович, яку приходилося заступати. В загальному, Рекордовий Відділ потребує поповнення і вже пороблено заходи, щоб це здійснити, так у канцелярійній, як і компютерській ділянках.

У зв'язку із новою спробою наладнати працю відділу продажу забезпечення, звітодавець співпрацював із фаховцем продажу забезпечення Робертом Куком, коли мова про введення нових вкладок та нових грамот забезпечення, як теж реасекурації вищих сум забезпечення. Р. Кук працює під наглядом головного предсідника У. Дячук, якій підлягає безпосередньо відділ продажу забезпечення.

Як представник УНСоюзу звітодавець брав участь у праці Підготовчої комісії Установчих зборів Координаційного Комітету Допомоги Україні та був головою Номінаційної комісії цих зборів, на яких був вибраний членом дирекції цього комітету. Заступник головного предсідника д-р Нестор Олесницький був вибраний до Контрольної комісії комітету.

У звітовому часі відвідали Головну Канцелярію УНСоюзу видатні гості з України: Михайло Горинь, Володимир Чорний, Вячеслав Чорновіл та його дружина Атена Пашко, яких Екзекутива гостила та познайомила з УНСоюзом.

Заступниця головного предсідника Г. Пашен поінформувала про свою участь в нарадах Окружного Комітету УНС в Чикаґо, про участь у Іллинойському братському конгресі, про новий законопроєкт щодо забезпечення в Іллинойській стейтовій асамблеї. На закінчення свого звіту Г. Пашен згадала, що існують труднощі з встановленням дати крайового ґольфового турніру УНС, але вона ще веде в цій справі пертрактації.

Головний директор для Канади мґр І. Геврик передав аплікації трьох нових членів, що він їх зорганізував, на загальну суму 9,000 дол. забезпечення, а відтак звітував про свою участь в нарадах Секретаріяту СКВУ, КУК тощо.

Він поінформував про влаштування виступу у Вінніпеґу голови Іванофранківської Обласної Ради УРП Петра Марусика.

Заступник головного предсідника д-р Н. Олесницький звітував по свою участь в зборах Округ УНС в Бостоні і в Нюарку, про Установчий з'їзд Координаційного Комітету Допомоги Україні, на якому його обрано до Контрольної комісії, про працю над новим статутом УНС,про контакти з консультантом УНС Робертом Куком та інші союзові справи.

Звіт головного предсідника

Головний предсідник У. Дячук на вступі подала звіт про організаційну працю в перших трьох місяцях 1991 року, в яких приєднано 328 нових членів, забезпечених на суму 2,465,000 дол.

Організаційна праця

В першому кварталі 1991 року здобуто 328 нових членів, забезпечених на суму 2,465,000 дол. Пересічна сума забезпечення виносила 7,575 дол., квоту виконано на 16%. Порівняння з 1990 роком виявило, що число членів цього року було на 29 менше, сума забезпечення на 714,000 дол. більша, а пересічна сума на 2,610 дол. більша.

У виконанні членської квоти перше місце взяли необ'єднані Відділи, які придбали вже 54 нових членів (90%). Опісля слідують: Бостон (27%), Піттсбурґ, Вілкс-Беррі і Пассейк (20%), Філядельфія і Балтимор (18%)

Поміж усіми організаторами вибився на перше місце наш минулорічний союзовий першун, Михайло Кігічак, Відділ 496-ий, Сієтл, Вашінґтон, який вже має 44 нові члени. Решта організаторів залишилася далеко від нього позаду, а саме: Степан Гаврищ, головний контролер, і Варка Бачинська, Відділ 184-ий по 8 нових членів; Михайло Дереш, Відділ 371-ий — 7 членів; В. Гладьо, Ю. Котляр і С. Віхар по 6 нових членів. Опісля слідують 7 організаторів по 5 нових членів; 7 по 4 члени; 21 по 3; 28 по 2 та 62 по одному.

Коли вглянути у канадські організаційні висліди, то 50 Відділів придбали 28 членів. Пересічна сума забезпечення 7,821 дол., а загальна сума забезпечення 219,000 дол. На першому місці в організаційній праці є Округа Ніяґара (17.5%), опісля слідує Торонто (12%), Монтреаль і Вінніпеґ по 10%.

Ярослава Зорич є канадським першуном, бо придбала 5 нових членів. Першуном відносно найбільшої суми забезпечення є Данило Пищ 458-ий Відділ,зі сумою 60,000 дол. та трьома грамотами.

Відділ професійних продавців

Відбуто зустріч з актуаріями відносно: перерібки термінових грамот (1, 5, 10 років) та розділення на дві осібні пенсійні грамоти; для відречених виплат і негайних виплат (deferrend and immediate annuities).

Розглянено пропозицію виготовлення т.зв. „ювілейсал лайф" полісі; нав'язано зв'язки з двома комерційними компаніями відносно продажу різних родів їх забезпечення, які ми не можемо чи не хочемо самі продавати; пошукуємо нову реасекураційну компанію для більших сум забезпечення; виготовляємо для продавців забезпечення скалі платень, бенефітів тощо; проєктуємо різного роду формулярі; проєктуємо інформації про УНС, Україну і українців в Америці та про наші громади, також про братські організації.

У. Дячук поінформувала про деякі відмінності у родах забезпечення в Канаді і в цій справі вона має запляновані зустрічі в Торонто з відповідними чинниками.

Звітуючи про Союзівку, головний предсідник сказала, що табір „пташат" на літо вже заповнений, інші заповідаються добре, а вікенди на оселі вже всі зайняті на наступних два роки. Тепер переводиться модернізація віллі „Ворохта", включно з інсталяцією телефонів і охолодженням, та перебудову долішніх тенісових кортів. Тільки з уваги на інфляцію ціни на оселі піднесено на 4.5 відсотка.

У. Дячук повідомила, що у редакцію „Свободи" вводиться двох нових працівників, у Бюрі УНС у Вашінґтоні на місце Івана Куня прийшов Адріян Кармазин. Бюро у Вашінґтоні працює справно і корисно для УНСоюзу і громади в цілому. З пресовим бюром УНС в Києві є труднощі, бо тяжко знайти приміщення, але ред. Марта Коломиєць постачає інформації кожного тижня. Відділ братської діяльности займається листуванням дітей з України і діяспори та іншими акціями.

Від початку року головний предсідник провела понад 13 днів на консультаціях з Р. Куком в справі створення нового відділу продажу забезпечення.

Головний предсідник поінформувала, що вже вийшло у Видавництві Торонтонського університету англомовна книжка д-ра Мирона Куропася п.з. „Українські американці: походження і асиміляція", презентація якої відбулася у неділю, 5-го травня, в Українському Інституті Америки в Ню Йорку.

У зв'язку з приготуванням до 100-річчя УНСоюзу, У. Дячук приготовляє листи до відділів з проханням переслати деякі пам'ятки з їхньої історії до виставки ,а також листи визначних активістів, яких слід буде вшанувати в рамках святкування.

Розгляд просьб

Пополудневу частину нарад всеціло присвячено розглядові просьб, що наспіли до УНСоюзу і до його новоствореного Фонду Відродження України. На день нарад цей фонд, що постійно зростає, як про це кожного тижня інформують „Свобода" і „Український Тижневик", нараховував біля 174,000 дол., не враховуючи грошей з фондів УНСоюзу.

Реферувала кожну просьбу У.Дячук, раніше ґрунтовно перестудіювавши їх. Досі з Фонду Відродження України — УНС виасиґновано біля 27,000 дол., про що вже інформовано на попередніх нарадах.

Тепер з фондів УНСоюзу в рамках добровільних датків на харитативні та громадсько-культурні цілі уділено: 500 дол. для хору хлопчиків з Огайо, які знов їдуть в Україну; по 500 дол. на переведення симпозіюмів про чорнобильську катастрофу у Вашінґтоні, Чикаґо і Ню Йорку; 2,500 дол. на поїздку в Україну Капелі Бандуристів ім. Шевченка; один безплатний тиждень вакацій по сезоні на Союзівці для виграшу школи св. Івана Хрестителя в Нюарку.

З Фонду Відродження України — УНС уділено допомогу після одноголосного прийняття Екзекутивою на такі проєкти:

* 2,500 дол. на покриття коштів вже третьої подорожі до Київського Політехнічного Інституту Зірки Воронко на переведення групових курсів англійської мови;
* До 3,000 дол. на покриття членських вкладок Київського Політехнічного Інституту в американських наукових установах;
* 1,000 дол. на покриття коштів приїзду п'ятьох пластунок з України на літню школу булавних, що її влаштовує курінь „Ті, що греблі рвуть".
* 2,000 дол. і безплатну висилку „Свободи" до Союзу Українців в Румунії;
* на дослідну працю для українців в Пряшівщині д-рові Миколі Мушинці — 250 дол.;
* 5,000 дол. на покриття коштів проживання адвоката зі Львова Юрія Демкова в Південно-методистському університеті в Далласі, Тексас, в якому він отримав однорічну стипендію за стараннями адв. Романа Купчинського, правника-випускника цієї школи. Університет цей погодився, якщо Ю. Демків з успіхом проведе рік, встановити постійну стипендію на повних три роки навчання для кандидата з України. У цій справі співпрацює з УНСоюзом Асоціяція Українсько-Американських Адвокатів.

Перевівши ґрунтовну дискусію над кожним із звітів та над усіма просьбами, їх затверджено. Вичерпавши порядок нарад, У. Дячук закрила їх у пополудневих годинах.

ФІЛЬМ В ЧИКАҐО

Чикаґо. — В цьому місті та його околицях буде висвітлено фільм „Чорна долина" режисури Бориса Шиленка (Україна): в п'ятницю, 10-го травня, о год. 7-ій вечора в Палатайн, в Домі СУМ-ООЧСУ, 136 East Illinois St., в суботу,1-го травня, о год. 6-ій вечора в Чикаґо, в авдиторії собору свв. Володимира і Ольги; в неділю, 12-го травня о год. 1:30 по полудні в Блуміндейл в залі Православної церкви св. Андрія, 300 East Army Trail Rd. (фільм буде висвітлений в час обіду на пошану матерів). В Чикаґо і Палатайн поруч з фільмом „Чорна долина" буде висвітлено ще відео-фільм з відвідин Львова Патріярхом Мирославом Іваном Любачівським.

„ЯВІР" В КЛІВЛЕНДІ

Клівленд. — Тут у суботу, 11-го травня, відбудеться концерт вокального квартету „Явір" з Києва під патронатом Українського Народного Союзу. Імпреза відбудеться в залі ім. Шептицького, катедра св. Йосафата, 5720 State Rd. Початок о год. 7-ій вечора. За інформаціями звертатися до Слави Оришкевич (216) 842-5289, або до фірми „Євшан" (514) 630-9858.

НЕ ЯВОРІВСЬКИЙ, А ЯВОРСЬКИЙ

У статті д-ра Володимира Гординського п.з. „Клопоти з подорожжю в Україну" („Свобода", чч. 81, 82, 83-те, з 1-го до 3-го травня) має бути: „В Харкові вітали нас представники харківських організацій Руху, ТУМ, Спадщина і Союзу Українок та завідуючий харківським відділом охорони здоров'я В. Яворський". — Ред.

БЕРУЧИ ПІД УВАГУ економічне пожвавлення в країні після швидкого полагодження кризи в околицях Перської затоки, всі мали надію, що це якраз буде тим фактором, який пічне позитивно діяти на економічний спад в країні. Одначе так воно не сталося, бо більшість родин по цілій країні є змушені значно обмежувати свої видатки, а це, згідно з даними, представляє дві третини всієї економіки в країні. Перерахувавшись у своїх сподіваннях на підсилення економіки Уряд ЗСА минулого тижня знову обнизив відсоткові ставки. Все ж таки головний економіст фінансової фірми Дін, Віттер, Рейнолдс, Ричард Ріппе, твердить, що тепер єдиним надійним каталізатором економіки в ЗСА може бути тільки звичайний покупець.

НА ДУМКУ БРАЗИЛІЙСЬКИХ лікарів-епідемологів поширення хвороби холери в тій країні може причинитись не тільки до збільшення епідемії, але до загальної катастрофи і жертвами холери можуть стати за місяць-два від 60 до 100,000 осіб. Найбільше загрожені індійці, які живуть у віддалених від центрів джунглях на заході Бразилії. Цей прошарок населення, на думку лікарів, взагалі не придержується елементарних правил гігієни. На зарядження уряду туди поїдуть 120 лікарів-епідемологів, які постараються зменшити число смертних випадків.

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашого незабутнього

св. п.

о. д-ра Юрія Ґерича

будуть відслужені

СЛУЖБИ БОЖІ

в церквах:

Святого Юра у Львові — 15-го травня о год. 12-ій полудня;
Успення Пресвятої Богородиці в Монтреалі — 16-го травня о год. 7:30 вечора;
католицькій церкві у Дулібах (Ходорівщина), на Україні.

Про молитви за спокій душі покійного просить

РОДИНА

AMERICANS FOR HUMAN RIGHTS IN UKRAINE
43 Midland Place, Newark, N.J. 07106
(201) 373-9729 ■ FAX (201) 373-4755

повідомляє членів і прихильників, що

8-го травня 1991 р.
В П'ЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
БУДУТЬ ВІДПРАВЛЕНІ

БОГОСЛУЖЕННЯ
за спокій душі

бл. п.

Ігоря Ольшанівського

ОСНОВОПОЛОЖНИКА І ГОЛОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ АМЕРИКАНЦІ В ОБОРОНІ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ В УКРАЇНІ.

Просимо членів про молитви.

Управа АГРУ

Ділимося сумною вісткою з рідними і приятелями, що в суботу, 4-го травня 1991 р. відійшов від нас на 78-му році життя

бл. п.

ЕВГЕН ГУСАК

ПАНАХИДА — понеділок, 6-го травня 1991 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні H. B. Humiston, Кергонксон, Ню Йорк.

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА — вівторок, 7-го травня 1991 р. о год. 10-ій ранку в українській католицькій церкві св. Трійці, а опісля на український католицький цвинтар св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

Залишені в смутку:
дружина — НАДЯ
син — СТЕПАН

З глибоким болем і жалем повідомляємо, що в неділю, 5-го травня 1991 р. з волі Всевишнього відійшла, ненадійно до вічности на 47-му році життя

наша найдорожча

ДРУЖИНА, МАМА, ДОНЯ І СЕСТРА

бл. п.

Уляна М. Кунинська-Шмериковська

ПАНАХИДИ у вівторок, 7-го і середу, 8-го травня 1991 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Queen, Асторія, Ню Йорк.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в четвер, 9-го травня о год. 9:30 рано в українській католицькій церкві Чесного Хреста, Асторія, Н. Й., а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку:
муж - ІВАН
син — МАРКО
доня — ДІЯННА
батьки — НАДІЯ І МИКОЛА КУНИНСЬКІ
сестра — ХРИСТИНА М. КУНИНСЬКА-АРФОРД з мужем МИХАЙЛОМ
брат — ІГОР КУНИНСЬКИЙ з дружиною МАРТОЮ і дітьми МАРТУСЕЮ і ЛЯРИСОЮ
кузинка — ЗОРІЯНА ЛУЦЬКА
шваґер — АДРІЯН ШМЕРИКОВСЬКИЙ з дружиною ІРИНОЮ і дітьми
та ближча і дальша родина в Україні й Америці

У глибокому смутку ділимось з родиною, приятелями і знайомими, що 5-го травня 1991 року відійшла у вічність наша найдорожча МАМА, БАБЦЯ І СЕСТРА

бл. п.

СТЕФАНІЯ ЯВНА

з дому ШКЛЯР

вдова по д-рові мед. ГРИГОРІЄВІ ЯВНОМУ

ПАНАХИДА відбулася у вівторок, 7-го травня 1991 року о год. 7:30 веч. у похоронному заведенні Lakeview Memorial, Clifton, N.J.

ПОХОРОН — в середу, 8-го травня о год. 9-ій рано з української католицької церкви св. Миколая при President St., Passaic, N.J., а опісля на український католицький цвинтар св. Духа у Гемптонбурґу, Н. Й.

Залишені в смутку:
дочка — УЛЯНА ДЯЧУК з мужем ВОЛОДИМИРОМ
син — д-р ЛЮБОМИР з дружиною МАРІЄЮ-ДЗВЕНИСЛАВОЮ
внуки — д-р ОЛЯ Н. СОХАН з мужем ОЛЕГОМ
РОМАН Г., ТЕТЯНА І ЛАДА
сестра — ОЛЯ ТКАЧУК з родиною в Чехо-Словаччині
брат — РОМАН ШКЛЯР з родиною в Канаді

Замість квітів на могилу родина просить складати датки на Український Музей в Ню Йорку.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

ЖИДІВСЬКА ЕМІҐРАЦІЯ з Совєтського Союзу може збільшитися незабаром. Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" в Москві Сердж Шмеман інформує, що до зросту жидівської еміґрації з СССР можуть причинитися два фактори: зріст антисемітизму в Совєтському Союзі і поліпшення економічної, зокрема мешканевої ситуації в Ізраїлі. На думку директора Европейського інформаційного центру в Москві Александра Шмуклера, в цьому році до Ізраїля з СССР приїде приблизно 100,000 еміґрантів.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

у щоденнику „Свобода" та у "Ukrainian Weekly"

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „СВОБОДА"

1 інч через одну шпальту —
за академії, посмертні згадки, розшуки, подяки .... **$ 6.00**

1 інч через одну шпальту —
за приватні концерти, бизнесові оголошення (забави, фестини, пікніки, бенкети, банки, продаж домів і т. д.) **$10.00**

Оголошення на 8 шпальт, без огляду на їх зміст по за кожний інч (1 інч х 8 шпальт) **$10.00**

Якщо до оголошення включається знімку — коштуватиме додатково:

Фоторепродукція на одну шпальту .... **$ 8.00**
Фоторепродукція на дві шпальти **$10.00**
Фоторепродукція на три шпальти **$12.00**

Оголошення на чергове число мусить вплинути до Адміністрації 2 дні перед появою числа.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ В АНГЛОМОВНОМУ ТИЖНЕВИКУ UKRAINIAN WEEKLY (НЕДІЛЬНЕ ВИДАННЯ)

1 інч через одну шпальту —
за академії, посмертні згадки, розшуки, подяки .... **$ 6.00**

1 інч через одну шпальту —
за приватні концерти, бизнесові оголошення (забави, фестини, пікніки, бенкети, банки, продаж домів і т. д.) **$10.00**

Оголошення на чергове, недільне видання, мусить вплинути до Адміністрації **до ПОНЕДІЛКА**

Телефонічно оголошень НЕ ПРИЙМАЄТЬСЯ, тільки КЛЕПСИДРИ

Посвідки заплачених рахунків за оголошення висилаємо тільки на спеціяльне прохання.

САМЕ ТЕПЕР ПОРА ПЛЯНУВАТИ НА МАЙБУТНЄ!

РОЗСУДЛИВІ ЛЮДИ, ТАКІ, ЯК ВИ, ПОВИННІ ПОРОБИТИ СТАРАННЯ, ЩОБ ЗАБЕЗПЕЧИТИ СОБІ МАЙБУТНІ ПРИБУТКИ, АЛЕ ТАКІ, НА ЯКІ МОЖНА ВПОВНІ РОЗРАХОВУВАТИ І ЯКІ ЗАСТУПЛЯТЬ ВАШ ЗАРОБІТОК, ЯК ПІДЕТЕ НА ПЕНСІЮ.

ПИШІТЬ АБО ТЕЛЕФОНУЙТЕ, ЩОБ ЗАСЯГНУТИ ДАЛЬШИХ ІНФОРМАЦІЙ ВІДНОСНО

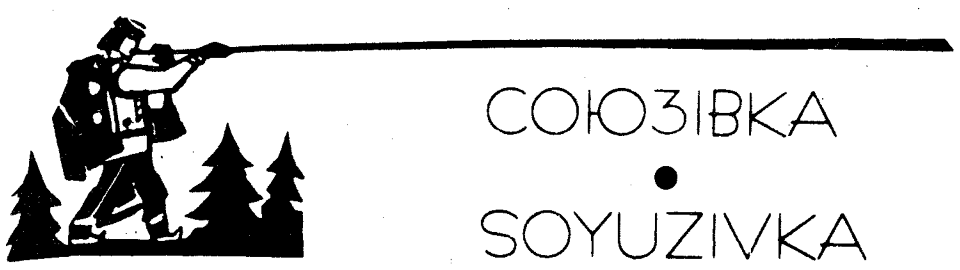
ПЕНСІЙНОЇ ГРАМОТИ УНСОЮЗУ,

ЯКА ПЛАТИТЬ САМЕ ТЕПЕР 8 1/2% РІЧНО
І ЯКІ Є ВІДРОЧЕНІ ВІД ОПОДАТКУВАННЯ.

До: Українського Народного Союзу, Інк.
P.O. Box 17A, Jersey City, N.J. 07303. Tel. (201) 451-2200 ; 1-800-253-9862

☐ Прошу докладно поінформувати мене про ПЕНСІЙНУ ГРАМОТУ УНСОЮЗУ
☐ Я не є членом, але мені цікаво довідатися про життєве забезпечення УНС
☐ Для мене ☐ Для моєї рідні
☐ Прошу ближче поінформувати мене про ....

Ім'я і прізвище ....
Вулиця, або поштова скринка ....
Місто .... Стейт/Провінція .... Поштове ч. ....
Число домашнього телефону .... Число тел. в праці ....
Мій вік .... Вік жінки/чоловіка .... Вік дітей ....

СОЮЗІВКА • SOYUZIVKA

ЛІТНІ КУРСИ, ТАБОРИ на СОЮЗІВЦІ 1991:

ТЕНІСОВИЙ ТАБІР —
від неділі, 23-го червня до четверга, 4-го липня
Для хлопців і дівчат у віці 12-18 р.
Прохарчування і нічліг: $220.00 (члени УНС), $250.00 (не-члени)
Оплата за навчання: $60.00
Юрій Савчак, Зенон Снипик — інструктори

ХЛОП'ЯЧИЙ ТАБІР
від суботи, 13-го липня до суботи, 27-го липня
Розваговий табір для хлопців у віці 7-12 р.
Прогульки, плавання, різні гри, навчання співу українських пісень й українського народного побуту.
Тижнево: $140.00 (члени УНС), $160.00 (не-члени). До кожної суми дочисляється ще оплату $25.00 від дитини за опіку.

ДІВОЧИЙ ТАБІР —
від суботи, 13-го липня до суботи, 27-го липня
Програма і ціна така сама, як для хлопців.

КУРСИ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ТАНКІВ —
від неділі, 11-го серпня до неділі 25-го серпня
Інструктор: *Рома Прийма-Богачевська*
Навчання традиційних народних танків для початкуючих й заавансованих танцюристів
Прохарчування і нічліг: $245.00 (члени УНС), $275.00 (не-члени)
Оплата за навчання: $140.00
Число курсантів ограничене до 60 учнів

Родичів, заінтересованих нічлігами від 23-го червня, просимо заздалегідь зробити замовлення на Союзівці.
За дальшими інформаціями звертатися до Управи „Союзівки":

Ukrainian National Association Estate
Foordmore Road Kerhonkson, New York 12446
914-626-5641

Можна набути звідомлення про референдуми і вибори

Урядова Гельсінкська комісія недавно видала звіт про референдуми в республіках СССР. Звіт написаний на підставі спостережень співпрацівників комісії, які були присутні в Україні, Росії, Казахстані, Грузії, Латвії і Естонії. Розділ про Україну написаний на основі перебування в Україні Ореста Дейчаківського 14-го до 19-го березня.

Зацікавлені особи можуть також одержати звіт про минулорічні вибори в республіках, включно з Україною. Обидва звіти — „Soviet Referendum Report" і „Soviet and Baltic Election Report" можна одержати безкоштовно пишучи до:

Commission on Security and Cooperation in Europe, 237 Ford House Office Building, Washington, D. C 20515, Attn: Orest Deychakiwsky.

Чи треба помагати Україні?

Господь Бог і історія ставлять перед всіми народами час від часу нові можливості і завдання. Для нас цей час настав тепер. Справді радісно стає на душі, що дожили ми побачити зміни, які пройшли в Україні, побачити, що свідомість там зростає і є надія на краще. Але разом з тим зростають наші зобов'язання допомогти побудувати вільну, незалежну українську державу. Ще недавно це була тільки мрія, а тепер стало дійсністю.

Наша громада в Норт Порті на Фльориді свідома своїх обов'язків.

11-го квітня відбулись Загальні збори Фонду Допомоги Україні. За рік діяльности пророблено велику роботу: зібрано понад 70,000 долярів. Д-р Ткачук, предсідник зборів, поінформував про створення Координаційного Комітету Допомоги Україні і про ситуацію та зміни, які наступили в договоренні про дальшу поміч Україні.

Наш Відділ Фонду Допомоги Україні включається в спільну працю цього комітету і стає його складовою частиною. Плянується взятись до праці знову, зареєструвати назву Товариство Гуманітарної Помочі Україні. Ми зрозуміли, що справа допомоги Україні це справа першої ваги. Виглядає, що тут не буде поділу на „ми" і „ви", тут ми всі разом, тільки „ми". Взагалі вже від довшого часу громада в Норт Порті ставить справи загальноукраїнські вище суспільно групових. Ми всі маємо свої власні переконання, належимо до різних віровизнань, організацій і партій, але загальноукраїнські імпрези святкуємо разом і разом виступаємо перед англомовним світом. Річницю Чорнобиля теж святкуємо разом. Багато хто пропаґує єдність і закликає до неї, але найвищий час показати це ділом. Це, властне, робимо ми. Спільно хочемо допомогти Україні. Наша поміч має крім матеріяльної також велику моральну вартість. Може не всі ще зложили свої датки, але чомусь я вірю, що цю справу зрозуміють всі і кожний дасть по своїй можливости, бо в цьому буде наша сила.

Сподіваємося, що в інших громадах такий сам ентузіязм, як у нас. Недавно побували в ЗСА депутати Верховної Ради України. Вони чітко з'ясували ситуацію і накреслили плян, що нам робити і як найкраще допомогти Україні. Ще докладніше з'ясували цю справу резолюції Установчого з'їзду Координаційного Комітету Допомоги Україні в ЗСА, що відбувся 26—27-го січня в Елізабет, Н. Дж. Наш Відділ в Норт Порті на Фльориді постарається докласти всіх зусиль, щоб ці резолюції, а також інструкції, виконати. Запорукою цього є переобрання на голову Відділу д-ра Володимира Короля, який в минулій каденції показав свої організаційні здібності і працьовитість. Тому ми сподіваємось, що наші надії увінчаються успіхом.

Ніля Стецьків

УВАГА УЧНІ/СТУДЕНТИ!
ЧИ ВИ БАЖАЄТЕ ПЕРЕПИСУВАТИСЯ ІЗ СВОЇМИ РОВЕСНИКАМИ НА УКРАЇНІ?

СТУДЕНТИ УКРАЇНИ
бажають з Вами листуватися. Якщо Ви згідні, УНСоюз постарається підшукати для Вас відповідного товариша/шку у листуванні у Вашім віці.
Просимо виповнити нижчеподану анкету і вислати на адресу:

Andre J. Worobec
Fraternal Activities Coordinator
Ukrainian National Association
30 Montgomery St. 3rd fl.
Jersey City, N.J. 07302

Ім'я і прізвище ....
Дата народження ....
Адреса ....
Місто ....
Стейт/провінц. .... **пошт. код.** ....
Я хочу переписуватися з (......) хлопцем (......) дівчиною у віці (......) років (......) не робить різниці.
Я .... є членом — Пласт (....) - СУМ (....) - ОДУМ (....) — УНС — Відд. ч. ......
інші — організації ....
Я цікавлюся ....
Мій „пен пел" мав/мала зацікавлення ....
не робить різниці ....
Підпис учня/учениці ....

НОВЕ ВИДАННЯ:
Ілюстрована
БІБЛІЯ
для молодих

Нове видання українською мовою широко відомої „Ілюстрованої БІБЛІЇ для молодих" видруковано в Загребі за дозволом єпископа Славомира Мікловша з Української Католицької Епархії Крижевчі, Юґославія.

Автори скороченого біблійного оповідання, яке видано 1962 р. в Мілані, Італії та в Парижі, Франції — Йозеф Е. Крнузе та Самуїл Террієн. Сам єпископ Мікловш опрацював українське видання на підставі хорватського перекладу, що друкувалося в Загребі в 1968 р.

Гарно оформлений, розкішно ілюстрований том має розміри 19 х 26 цм.

Текст має розділи: СТАРИЙ ЗАВІТ: „Створення світу і патріярхи", „Вихід з Єгипту", „Закріплення Ізраїля", „Період пророків". НОВИЙ ЗАВІТ: „ІСУСОВІ ДИТЯЧІ ЛІТА", „Явне Ісусове життя", „Розп'яття на хресті, воскресення, вознесення на небо", „Первісна християнська Церква".

Передмова пояснює, що це Біблія — „свята книга християн" для молодих які, може, не мали жодного релігійного виховання. Цитата із передмови: „Ця біблія бажає пробудити зацікавлення молодих людей на запити про віру і промостити їм шлях до читання цілої Біблії, яка є нині, а буде й в майбутності, підставою християнської віри й християнського життя".

Примірники українського видання „Ілюстрованої БІБЛІЇ для молодих" можна купити за $28.00 (пересилка не включена) за адресою:

Byzantine Rite Church Supplies
820 N. Franklin Street
Philadelphia, PA 19123
(215) 627-0660

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

ВІДБУЛИСЯ 67-МІ РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УСВТ „Ч. СІЧ"

Нюарк, 13 квітня (О. Т.). — Тут у власному Домі при 680 Сенфорд евеню відбулися 67-мі з черги річні загальні збори цього найстаршого Українського спортового осередку в ЗСА. Збори відкрив голова М. Стебельський, який привітав присутніх та подав порядок дня, що його одноголосно прийнято. В дальшому ході нарад збори вибрали президію в складі проф. М. Цяпки — голова і А. Воробця — секретар. Після цього була затверджена раніше вибрана Номінаційна комісія в складі: І. Луків, Х. Процюк, О. Труш і О. Твардовський. Після відчитання і прийняття протоколу з минулорічних загальних зборів, відбулося звітування уступаючої управи. Першим звітував заступник голови і керівник спортової активности О. Твардовський. Згідно із цим звітом УСВТ „Ч. Січ" нині нараховує 115 членів і 105 активних в різних спортових ланках. У звітовому році в футбольній ланці були діяльні перша дружина, виступає в півпрофесійній дивізії Ґарден Стейт Ліґи та молодші дружини, що виступають в місцевих ліґах. Якщо йдеться про першу дружину, то її провідником-тренером є Михайло Паливода, який притягнув до складу 11 футболістів українського походження. Минулорічний сезон наші футболісти закінчили на 11 місці на всіх 12, здобули одне перше і два треті в інших компетиціях. Молодші дружини під проводом М. Гординського і М. Паливоди брали участь у розгривках на відкритих і закритих площах, де здобули середні осяги.

У відбиванковій ланці були активні жіноча й чоловіча дружини, що брали участь в багатьох турнірах відбиванкової Федерації ЗСА, як теж ряді українських турнірах. Особливих успіхів добилася жіноча дружина під проводом Павла і Соні Галіїв, яка здобула трофеї першунок в 6-ти, одне друге, одне третє, два четвертих і одне п'яте в різних офіційних американських і українських турнірах. Вперше за довгі роки наша дружина здобула звання чемпіонок району „Ґарден-Емпаєр" (Ню Джерзі, Ню Йорк і Конектикат). Відновлена чоловіча дружина під проводом А. Стасюка і А. Гладкого брала участь в ряді офіційних турнірів ЮСВБА, в яких здобула середні осяги. Плавацьким активом завідувала Марійка Бокало, з якою співпрацювали на терені Спортової Школи Х. Процюк і Т. Бокало. Ряд наших плавачок й плаваків змагалися в басейнах у різних стейтових змаганнях і дружиново в змаганнях Українських Спортових Ігрищ Молоді та першенствах УСЦАК, в яких здобули відповідно друге і третє місця. Індивідуально ряд наших змагунів були нагороджені золотими, срібними і бронзовими медалями.

Тенісовою ланкою завідував д-р З. Матківський. Як і в попередніх роках, окремі наші тенісисти добилися значних успіхів на американській тенісовій арені, в основному Роксана і Данило Матківські, про що обширно писала американська спортова преса. На терені УСЦАК Роксана Матківська вп'яте за порядком здобула нагороди першунки, Данило Матківський, як і Ерик Матківський, дійшли до півфіналів. Першунами стали „Січовики" в молодших групах Юрій Кігічак і Михайло Глушевський.

Чергових осягів добилися шахісти „Ч. Січі" під проводом ланкового д-ра Ореста Поповича. Взявши участь в американському турнірі, перше місце здобув Степан Стойко, четвертим вийшов д-р О. Попович. Успішно теж змагався в різних американських турнірах Петро Радомський. В першенствах УСЦАК, що пройшли в Торонто, Канада, д-р О. Попович здобув нагороду за друге місце.

Ланка ґольфа організувала черговий річний турнір, в якому взяло участь з різних міст ЗСА 60 найкращих українських ґольфістів.

Легкоатлетичний гурток під проводом ланкового Олега Колодія був учасником Українських Спортових Ігрищ Молоді, де ряд його членів здобули золоті, срібні й бронзові медалі.

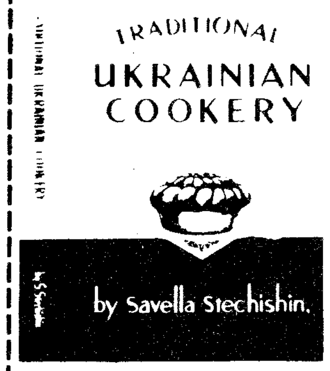
Пресова референтура, крім багатьох рецензій і дописів в українській пресі, видала 27-ме число журналу „Наш Спорт".

Слідували звіти фінансових, господарської і спортової секцій. Згідно з цими звітами обидві секції стоять на здорових фінансових підставах. Т-во завідує вповні виплаченим домом, що вповні себе оплачує і навіть приносить значний дохід.

Спортова секція є самовистарчальною, тобто поруч спортової праці успішно здобуває фінанси на покриття своїх коштів. З найбільших розходових рубрик є Спортова Школа — 30,478 дол., футбольні дружини — понад 8,000 дол., відбиванкові дружини, коло 5,000 дол, видання журналу біля 4,000 дол. Успішними фінансовими референтами були Бобеляк — господарська і Надя Бакун — спортова.

Останнім звітував М. Стебельський, який підкреслив, що в загальному управа працювала дружньо й жертвенно й тому Т-во добилося нових спортово-виховних успіхів. На особливе відзначення заслуговує наша Спортова Школа, що в минулому році прийняла 105 учасників, які пройшли заавансований вишкіл в різних ділянках. Вперше в історії в інструкторському складі працювали визначні тренери з України Юрій Колб і д-р А. Кордіяк. Значно поправилися умовини, завдяки тому, що УБСоюз побудував для потреб СШ новий будинок, в якому приміщуються канцелярія, маґазин, велика заля і вигідні мешкання для інструкторів. Далі голова нав'язав до контактів із спортовими чинниками в Україні, що нині є актуальними між товариством і спортовими організаціями в Україні, як теж на базі УСЦАК і УСА у Львові. Цікаво звітував голова теж про свої недавні відвідини України. На закінчення свого звіту голова поінформував збори про участь представників товариств в сходинах Ініціятивного комітету для набуття великого культурного центру, при якому плянуються теж спортові об'єкти. Після запитів і дискусії над цими звітами на пропозицію Контрольної комісії збори уділили уступаючій Управі абсолюторію з признанням. Далі Номінаційна комісія представила листу кандидатів до Управи на біжучу каденцію, яку збори одноголосно затвердили. Склад Управи УСВТ „Ч. Січ" на 1991 рік: М. Стебельський — голова, О. Твардовський — заступник, керівник спорту і пресовий референт, І. Луків — другий заступник і ланковий тенісу, О. Труш — україномовний секретар, Х. Процюк — англомовна, Д. Бобеляк — фінансовий госп. секції, Надя Бакун — спорт. секції, О. Напора — імпрезовий, Є. Чижович — референт зовн. зв'язків, В. Бакун — делеґат до Ліґи, А. Воробець — англомовний пресовий, Олена Колодій, Р. Пиндус і Є. Бренич — К-т Коляди, М. Паливода і М. Гординський — провідники футбольної ланки, Аня Тершаковець, А. Стасюк і А. Гладкий — провідники відбиванкової ланки, М. Бокало — провідниця ланки плавання, д-р О. Попович — ланковий шахів, Ю. Храневич — ланковий настільного тенісу, Олег Колодій — ланковий легкої атлетики. О. Сташків, В. Василак, д-р Є. Перейма — Контр. Комісія, Л. Рудзінський, Л. Лапичак-Лесько, Я. Олесницька — Товариський суд. Правний дорадник — адв. Нестер Олесницький.

Після вичерпання порядку зборів, перевибраний голова подякував за участь в зборах і вибір ділової Управи та попросив присутніх до товариської гутірки й перекуски, під час яких продовжувалися дружні дискусії про справи Т-ва та процеси відродження українського спорту в Україні.

TRADITIONAL UKRAINIAN COOKERY
by Savella Stechishin
(Handling and postage charges included) — $20.00.
New Jersey residents add 7% sales tax

SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City N J 07302

ARKA Company DEPARTMENT STORE
26 First Avenue
Tel. (212) 473-3550
New York, N.Y. 10009
МАЄМО БАНДУРИ НА ПРОДАЖ

● НА ПРОДАЖ ●

На продаж або на винайм
НОВИЙ МОДЕРНИЙ ДІМ
3 спальні, 2 лазнички, здорова вода, багато інших удогіднень, 5 хвилин від української церкви, Лексінґтон, Ню Йорк. Телефонувати до **Люби**
(518) 589-7194

● РОЗШУКИ ●

Мечислава Лисік пошукує **інж. ВОЛОДИМИРА МЕЛЕХА,** який мешкав і працював у Варшаві в бюрі "UNIPRO". Десять років тому виїхав з родиною до Канади. Він сам, або хто інший, що знає про нього прошу писати на адресу:
Mrs. Stefanija Lachowych
2546 W. Superior
Chicago, IL. 60612

● РІЗНЕ ●

АДВОКАТ
БОРИС
ЛЕВИЦЬКИЙ
ІМІҐРАЦІЯ — GREEN CARD
Кожної суботи в 11:00 год. — генеральна безплатна конференція на всі іміґраційні теми.
29 Broadway (Room 2806)
New York, N.Y. 10006
(212) 344-0003

• ПРАЦЯ •

Пошукуємо ЖІНКУ
до домашньої праці і до опіки над двома дітьми у віці 7 і 10 літ, після школи. Лівінґстон, Н. Дж. Прошу голоситися на телефон
(201) 994-2812.

●FUNERAL DIRECTORS●

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
ЛУЇС НАЙҐРО — директор
Родина ДМИТРИК
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу.
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(201) 964-4222

ПАМ'ЯТНИКИ
з різних ґранітів, ставимо на цвинтарях св. Андрія в Бавнд Бруку, св. Духа в Гемптонбурґу, та інших.
ВІДОМА СОЛІДНА ФІРМА
Cypress Hills Monuments
Власник — українець
ВОЛОДИМИР БІЛЯНСЬКИЙ.
К. М. КАРДОВИЧ і О. ЛОБАЧЕВСЬКА
800 Jamaica Avenue
Brooklyn, N.Y. 11208
Tel.: (718) 277-2332
Відкрито кожного дня, в суботу включно, від 9 5 по пол., в неділю від 10-4 по пол.
На бажання і для вигоди клієнтів радо заідемо до Вашого дому з проєктами й порадами.